



VETRINE

Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
για την επανεφεύρεση των διαδικασιών
παραγωγής ενδυμάτων

“ENTRE-FASHION”

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Προτάσεις για την εκπαίδευση στην βιωσιμότητα



Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης



VETRINE

Vocational Education & Training
towards re-inventing apparel procedures

Το Εγχειρίδιο Entre-Fashion

Καλές πρακτικές για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης στον τομέα της βιωσιμότητας στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης

Μάρτιος 2026

Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι απόψεις και οι γνώμες που διατυπώνονται εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών και δεν αντιπροσωπεύουν κατ' ανάγκη τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Εκτελεστικού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). Η Ευρωπαϊκή Ένωση και ο EACEA δεν μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για τις εκφραζόμενες απόψεις.

Συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης 101110642.



Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ακρωνύμιο έργου:	VETRINE
Πλήρης τίτλος του έργου:	Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση με στόχο την αναδιαμόρφωση των διαδικασιών στον τομέα της ένδυσης
Αριθμός συμφωνίας επιχορήγησης:	101110642
Αριθμός και όνομα παραδοτέου	Εγχειρίδιο Entre-Fashion
Επίπεδο διανομής:	PU - Δημόσιο / SEN - Ευαίσθητο / Απόρρητο της ΕΕ
Υπεύθυνος/οι συντάκτης/ες/εταίρος:	ATP - Associação Têxtil e Vestuário de Portugal
Συνεισφέροντες συγγραφείς / εταίροι:	ATP, CITEVE, TEXTFOR, AEG, DIMITAR TALEV, PIRINTEXT, CHIMAR, EUROTRAINING, NOVEL
Επιστημονική επιμέλεια:	Χριστίνα Σταματάκη, EUROTRAINING
Συνολικός αριθμός σελίδων:	54

Ιστορικό αναθεωρήσεων

Αριθμός	Ημερομηνία	Περιγραφή
0.1	23/03/2026	Αρχικό
0.2	31/04	1 ^ο τελικό
0.3	28/05	Αναθεωρημένο
0.4	18/06	Τελικό

Δήλωση πρωτοτυπίας

Το παρόν παραδοτέο περιέχει πρωτότυπο, δημοσίευτο έργο, εκτός εάν αναφέρεται ρητά το αντίθετο. Η αναγνώριση προηγούμενων δημοσιευμένου υλικού και του έργου άλλων έχει γίνει μέσω κατάλληλων παραπομπών, παραθέσεων ή και των δύο.

Πνευματικά δικαιώματα



Το παρόν έργο έχει αδειοδοτηθεί από την Κοινοπραξία VETRINE υπό την άδεια Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License, 2023. Για λεπτομέρειες, βλ. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Η Κοινοπραξία VETRINE αποτελείται από: Εκπαιδευτικός Οργανισμός Eurotraining, Kauno Technologijos Universitetas, Chimar (Hellas) Ae, Centro Tecnologico das Industrias Textil e do Vestuario de Portugal, Associacao Têxtil e Vestuário de Portugal, Nevrokopska Profesionalna Gimnaziya Dimitar Talev, Pirin-Tex Eood, Centro de Estudios Aeg Arroka Sl, Confederacion de la Industria Textil Asociacion, Cedecs-Tcbl, Centre Scientifique & Technique de l'industrie Textile Belge Asbl, Novel Group Sarl.

Αποποίηση ευθύνης

Όλες οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν έγγραφο υπόκεινται σε αλλαγές χωρίς προειδοποίηση. Τα μέλη της Κοινοπραξίας VETRINE δεν παρέχουν καμία εγγύηση οποιουδήποτε είδους σχετικά με το παρόν έγγραφο, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των σιωπηρών εγγυήσεων εμπορευσιμότητας και καταλληλότητας για συγκεκριμένο σκοπό. Τα μέλη της Κοινοπραξίας δεν φέρουν καμία ευθύνη για τυχόν σφάλματα που περιέχονται στο παρόν ή για άμεσες, έμμεσες, ειδικές, παρεπόμενες ή επακόλουθες ζημιές σε σχέση με την παροχή, την απόδοση ή τη χρήση του παρόντος υλικού.

Αναγνώριση χρηματοδότησης

Το έργο VETRINE έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση EACEA.A - Erasmus+, EU Solidarity Corps στο πλαίσιο της συμφωνίας επιχορήγησης αριθ. 101110642. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανakλούν απαραίτητα αυτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Εκπαίδευσης και Πολιτισμού (EACEA). **Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε ο EACEA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνοι για αυτές.**

Περιεχόμενα

Περίληψη	5
Σε ποιους απευθύνεται αυτό το εγχειρίδιο;.....	6
• Για παρόδους ΕΕΚ.....	6
• για μέντορες	6
• για εκπαιδευτές βιωσιμότητας.....	6
• για σχολές μόδας	6
• για πρωτοβουλίες αναπαραγωγής.....	6
• Πίνακας 1: Στόχοι του παρόντος εγχειριδίου	6
1. Εισαγωγή και Στόχοι	7
2. Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων Green VETRINE (CBP)	8
2.1. Αιτιολόγηση και στόχοι.....	8
2.2. Δομή του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων	9
2.3. Σύνδεση του CBP με τη διαδικασία Entre-Fashion.....	9
3. Η διαδικασία «Entre-Fashion».....	10
3.1. Σκοπός της διαδικασίας Entre-Fashion	11
3.2. Συμμετέχοντες στη διαδικασία.....	11
3.3. Δομημένη προσέγγιση καθοδήγησης.....	12
3.4. Φάσεις της διαδικασίας Entre-Fashion	13
4. Παρακολούθηση της μαθησιακής πορείας	15
4.1. Σκοπός της προσέγγισης παρακολούθησης.....	15
4.2. Το εργαλείο παρακολούθησης	16
4.3. Ανατροφοδότηση και καθοδήγηση από τους μέντορες	16
4.4. Σκέψεις για τη μάθηση από τους συμμετέχοντες.....	17
4.5. Συμβολή της παρακολούθησης στο εγχειρίδιο.....	17
5. Εφαρμογή στις χώρες-εταίρους	18
5.1. Οργάνωση της διαδικασίας του Entre-Fashion	18
5.2. Προσέλκυση και συμμετοχή των συμμετεχόντων.....	18
5.3. Συνεργασία με τον κλάδο και τους μέντορες.....	20
5.4. Συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα	22
5.5. Προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά την υλοποίηση.....	22
5.6. Ευκαιρίες και προστιθέμενη αξία της διαδικασίας.....	23
5.7. Εντυπώσεις ανά χώρα: Διδάγματα από την υλοποίηση	24
5.7.1. Πορτογαλία.....	24
5.7.2. Ισπανία	28

5.7.3.	Ελλάδα.....	31
5.7.4.	Βουλγαρία.....	35
6.	Εμπειρίες των μαθητών και πορεία των έργων.....	38
6.1.	Εισαγωγή.....	38
6.2.	Κίνητρα και προσωπική εμπλοκή με τη βιωσιμότητα	39
6.3.	Πειραματισμός με υλικά και βιώσιμο σχεδιασμό.....	39
6.4.	Ισορροπία μεταξύ δημιουργικότητας και βιωσιμότητας	40
6.5.	Ο ρόλος της καθοδήγησης στη μαθησιακή διαδικασία.....	41
6.6.	Μαθησιακά αποτελέσματα και ανάπτυξη δεξιοτήτων	42
6.7.	Βασικά διδάγματα που προκύπτουν από την εμπειρία των μαθητών.....	42
7.	Απόψεις μεντόρων και εκπροσώπων του κλάδου	43
7.1.	Η σημασία της συμμετοχής του κλάδου.....	43
7.2.	Ο ρόλος των μεντόρων στη διαδικασία του Entre-Fashion	44
7.3.	Προοπτικές του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη της βιώσιμης μόδας 45	
7.4.	Μαθαίνοντας από τον διάλογο μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας.....	45
7.5.	Η συμμετοχή της βιομηχανίας ως κινητήρια δύναμη για τις δεξιότητες του μέλλοντος	46
8.	Βέλτιστες πρακτικές για τη βιώσιμη εκπαίδευση στη μόδα.....	46
8.1.	Εισαγωγή.....	46
8.2.	Συνδυασμός γνώσεων και πρακτικής πειραματικής εργασίας	46
8.3.	Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας σε όλο τον κύκλο ζωής του προϊόντος.....	47
8.4.	Συνεργασία μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας	47
8.5.	Ενθάρρυνση της αναστοχαστικής σκέψης και της τεκμηρίωσης	48
8.6.	Η αξία της καθοδήγησης και της μάθησης από ομοτίμους	48
8.7.	Δημιουργία μαθησιακών εμπειριών με συνάφεια με τον πραγματικό κόσμο 49	
9.	Συμπεράσματα και μελλοντικές προοπτικές.....	49
9.1.	Κύρια αποτελέσματα της μαθησιακής εμπειρίας VETRINE.....	49
9.2.	Συνεισφορές στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη μόδα.....	49
9.3.	Ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας	50
9.4.	Μελλοντικές προοπτικές και τελικές σκέψεις.....	51
10.	Πρακτικές οδηγίες και συστάσεις για μελλοντικές εφαρμογές	52

Περίληψη

Το έργο **VETRINE** συμβάλλει στη μεταμόρφωση του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης, προωθώντας τη **βιωσιμότητα, την καινοτομία και την ενίσχυση των δεσμών μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας**.

Στο πλαίσιο αυτό, το παρόν εγχειρίδιο συγκεντρώνει τα αποτελέσματα που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του **Πακέτου Εργασίας 4, ενσωματώνοντας το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) Green VETRINE** και τη διαδικασία Entre-Fashion σε ένα συνεκτικό και δομημένο μοντέλο μάθησης. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση καταδεικνύει πώς η εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα μπορεί να ξεπεράσει τα όρια της θεωρητικής διδασκαλίας και να μεταφραστεί αποτελεσματικά στην πράξη μέσω της μάθησης με βάση τα έργα, της καθοδήγησης και της ανάπτυξης προϊόντων στον πραγματικό κόσμο.

Η **μεθοδολογία που παρουσιάζεται στο παρόν εγχειρίδιο υπογραμμίζει τη σημασία του συνδυασμού της εννοιολογικής γνώσης με τον πρακτικό πειραματισμό**. Εμπλέκοντας τους μαθητές σε επαναληπτικές διαδικασίες ανάπτυξης, στη λήψη αποφάσεων υπό περιορισμούς και στη συνεχή αναστοχασμό, η προσέγγιση αυτή υποστηρίζει την ανάπτυξη επαγγελματιών με γνώμονα τη βιωσιμότητα και με επίγνωση της αγοράς.

Η **εφαρμογή σε διάφορες χώρες-εταίρους καταδεικνύει περαιτέρω την προσαρμοστικότητα της μεθοδολογίας σε διαφορετικά εκπαιδευτικά πλαίσια**, θεσμικά περιβάλλοντα και προφίλ μαθητών. Αυτό ενισχύει τη θέση του **VETRINE ως πρωτοβουλίας αναφοράς στον τομέα της εκπαίδευσης για τη βιώσιμη μόδα**, προσφέροντας ένα μοντέλο που μπορεί να μεταφερθεί και να εφαρμοστεί πέρα από το πεδίο εφαρμογής του έργου.

Ως εκ τούτου, το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί ως **πρακτική και εφαρμόσιμη αναφορά για ιδρύματα, εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες** που επιδιώκουν να ενισχύσουν την εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Παρέχει τόσο ένα εννοιολογικό πλαίσιο όσο και συγκεκριμένες οδηγίες για την εφαρμογή, βασισμένες σε πραγματικές εμπειρίες και επικυρωμένες μέσω της πρακτικής.

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο

Το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί ως πρακτική αναφορά για την υποστήριξη της εφαρμογής της εκπαίδευσης στη μόδα με προσανατολισμό στη βιωσιμότητα, χρησιμοποιώντας τη μεθοδολογία Entre-Fashion.

Μπορεί να χρησιμοποιηθεί από διαφορετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, ανάλογα με τον ρόλο τους στη μαθησιακή διαδικασία. Το περιεχόμενο είναι δομημένο έτσι ώστε να παρέχει τόσο μια εννοιολογική κατανόηση της μεθοδολογίας όσο και πρακτικές οδηγίες για την εφαρμογή της.

Οι αναγνώστες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιήσουν αυτό το εγχειρίδιο όχι μόνο ως πηγή πληροφοριών, αλλά και ως εργαλείο εργασίας για το σχεδιασμό, την προσαρμογή και την εφαρμογή μαθησιακών εμπειριών που ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα, τη δημιουργικότητα και τους περιορισμούς του πραγματικού κόσμου.

Σε ποιους απευθύνεται αυτό το εγχειρίδιο;

- Για παρόδους ΕΕΚ
- για μέντορες
- για εκπαιδευτές βιωσιμότητας
- για σχολές μόδας
- για πρωτοβουλίες αναπαραγωγής
- Πίνακας 1: Στόχοι του παρόντος εγχειριδίου

Στόχος	Περιγραφή
Εννοιολογικό και μεθοδολογικό πλαίσιο	Περιγραφή του εννοιολογικού και μεθοδολογικού πλαισίου που υποστηρίζει τη διαδικασία Entre-Fashion
Ολοκληρωμένη μαθησιακή προσέγγιση	Να εξηγηθεί πώς συνδυάστηκαν τα εργαλεία κατάρτισης, καθοδήγησης και παρακολούθησης για την υποστήριξη της ανάπτυξης των μαθητών
Εμπειρίες των ενδιαφερόμενων μερών	Να καταγραφούν οι εμπειρίες και οι σκέψεις των μαθητών, των μεντόρων και των συμμετεχόντων οργανισμών
Αξιολόγηση και συμπεράσματα	Για τον εντοπισμό των βασικών προκλήσεων, των ορθών πρακτικών και των διδαγμάτων που αντλήθηκαν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της διαδικασίας
Μελλοντική εφαρμογή	Να παρέχει συστάσεις που μπορεί να υποστηρίξουν την αναπαραγωγή ή την προσαρμογή παρόμοιων πρωτοβουλιών σε άλλα εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά περιβάλλοντα

1. Εισαγωγή και Στόχοι

Ο τομέας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης βρίσκεται επί του παρόντος σε μια βαθιά μεταμόρφωση, η οποία οφείλεται στις περιβαλλοντικές προκλήσεις, τις ρυθμιστικές εξελίξεις, την τεχνολογική καινοτομία και τις μεταβαλλόμενες προσδοκίες των καταναλωτών. Η αυξανόμενη πίεση για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τη βελτίωση της διαφάνειας σε όλες τις αλυσίδες εφοδιασμού και την υιοθέτηση πιο κυκλικών μοντέλων παραγωγής αναδιαμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο σχεδιάζονται, παράγονται και καταναλώνονται τα προϊόντα μόδας.

Στο πλαίσιο αυτής της εξελισσόμενης κατάστασης, η ανάπτυξη νέων ικανοτήτων έχει καταστεί απαραίτητη. Από τους σχεδιαστές, τους τεχνικούς και τους μελλοντικούς επιχειρηματίες της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης αναμένεται όλο και περισσότερο να συνδυάζουν δημιουργικές και τεχνικές δεξιότητες με μια βαθύτερη κατανόηση των αρχών της βιωσιμότητας, της υπεύθυνης επιλογής υλικών και των περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων διαδικασιών παραγωγής. Αυτή η μετατόπιση αντανakλά την αυξανόμενη ανάγκη για επαγγελματίες που είναι ικανοί όχι μόνο να σχεδιάζουν προϊόντα, αλλά και να κατανοούν τις ευρύτερες περιβαλλοντικές και συστημικές επιπτώσεις τους.

Το έργο VETRINE αναπτύχθηκε ως απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ φορέων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, φορέων της βιομηχανίας και οικοσυστημάτων καινοτομίας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

Πρωθώντας τη συνεργασία μεταξύ αυτών των ενδιαφερόμενων μερών, το έργο υποστηρίζει την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων, μεθοδολογιών και προσεγγίσεων που συνάδουν με τη μετάβαση της βιομηχανίας προς τη βιωσιμότητα.

Οι δραστηριότητες που υλοποιούνται στο πλαίσιο του WP4 ενθαρρύνουν τους μαθητές να προχωρήσουν πέρα από τις θεωρητικές γνώσεις και να ασχοληθούν ενεργά με τις πραγματικές προκλήσεις που συνεπάγεται ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων ένδυσης.

Κεντρικό στοιχείο αυτού του πακέτου εργασίας αποτελεί η διαδικασία **Entre-Fashion**, ένα μαθησιακό ταξίδι σχεδιασμένο να προσομοιώνει την ανάπτυξη βιώσιμων ειδών μόδας, ενσωματώνοντας παράλληλα υποστήριξη μέσω καθοδήγησης, δομημένη παρακολούθηση και συνεχή αναστοχασμό σχετικά με τη βιωσιμότητα, τη σκοπιμότητα της αγοράς και την καινοτομία. Το παρόν εγχειρίδιο παρουσιάζει τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε στο πλαίσιο του WP4, την εμπειρία που συγκεντρώθηκε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας **Entre-Fashion** και τα βασικά διδάγματα που αντλήθηκαν κατά την εκτέλεσή της.

Πιο συγκεκριμένα, το εγχειρίδιο στοχεύει:

- ❖ να παρέχει μια δομημένη και ολοκληρωμένη επισκόπηση της μεθοδολογίας **Entre-Fashion** και του υποκείμενου μοντέλου μάθησης
- ❖ να υποστηρίξει την κατανόηση και την πρακτική εφαρμογή της μεθοδολογίας σε διαφορετικά εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά περιβάλλοντα
- ❖ να δώσει τη δυνατότητα σε εκπαιδευτικούς, μέντορες και ιδρύματα να προσαρμόσουν και να εφαρμόσουν την προσέγγιση σύμφωνα με το συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο δραστηριοποιούνται

- ❖ να αναδείξει τα βασικά διδάγματα και τις γνώσεις που αποκομίστηκαν από την εφαρμογή σε διάφορες χώρες
- ❖ να συμβάλει στην ενίσχυση των δεξιοτήτων που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης·
- ❖ να διερευνήσει τους περιορισμούς και τα όρια
- ❖ λήψη τεκμηριωμένων και βασισμένων στο πλαίσιο αποφάσεων
- ❖ να προσαρμόζουν τις έννοιες ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες
- ❖ να αναλογιστεί τις συμβιβαστικές λύσεις μεταξύ βιωσιμότητας, σκοπιμότητας και δημιουργικότητας.

2. Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων Green VETRINE (CBP)

Εικόνα 1: Οπτικό στοιχείο του μαθήματος Green VETRINE



2.1. Αιτιολόγηση και στόχοι

Η μετάβαση προς ένα πιο βιώσιμο και υπεύθυνο σύστημα μόδας απαιτεί επαγγελματίες ικανούς να ενσωματώνουν την περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, τις τεχνικές γνώσεις και την επιχειρηματική σκέψη στην ανάπτυξη προϊόντων ένδυσης.

Αυτές οι εξελίξεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης που να εξοπλίζουν τους μαθητές με τις ικανότητες που απαιτούνται για να κατανοήσουν και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της βιωσιμότητας με πρακτικό και τεκμηριωμένο τρόπο.

Ωστόσο, **αρκετές μελέτες και διαβουλεύσεις με τον κλάδο έχουν επισημάνει κενά στις γνώσεις και τις δεξιότητες που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα** μεταξύ των μελλοντικών επαγγελματιών που εισέρχονται στη βιομηχανία της μόδας.

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) Green VETRINE αναπτύχθηκε για να καλύψει αυτές τις ανάγκες, παρέχοντας στους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τους επαγγελματίες δομημένους μαθησιακούς πόρους που εστιάζουν στην αειφόρο ανάπτυξη ενδυμάτων. Το πρόγραμμα σχεδιάστηκε για να ενισχύσει τις γνώσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα στη μόδα, ενώ παράλληλα ενθαρρύνει μια πιο ολιστική κατανόηση της ανάπτυξης προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών παραμέτρων. Ως εκ τούτου, το CBP αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της μεθοδολογίας VETRINE, υποστηρίζοντας τους μαθητές στην ανάπτυξη των ικανοτήτων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων ένδυσης.

2.2. Δομή του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE σχεδιάστηκε ως ένας δομημένος εκπαιδευτικός πόρος που καλύπτει βασικές πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης της μόδας. **Το πρόγραμμα αναπτύχθηκε σε πολλές γλώσσες για να εξασφαλιστεί η προσβασιμότητα για τους μαθητές σε όλες τις διαφορετικές χώρες-εταίρους που συμμετέχουν στο έργο VETRINE.** Αυτή η πολυγλωσσική προσέγγιση υποστηρίζει τη χρήση του υλικού σε διάφορα εκπαιδευτικά πλαίσια, συμπεριλαμβανομένων των ιδρυμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, των πανεπιστημίων και των περιβαλλόντων επαγγελματικής ανάπτυξης

2.3. Σύνδεση του CBP με τη διαδικασία Entre-Fashion

Ενώ το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE παρέχει το θεωρητικό και εννοιολογικό υπόβαθρο για τη βιώσιμη ανάπτυξη της μόδας, **η διαδικασία Entre-Fashion σχεδιάστηκε για να επιτρέπει στους μαθητές να εφαρμόζουν αυτές τις γνώσεις στην πράξη.** Το CBP εξοπλίζει τους μαθητές με τις βασικές γνώσεις που απαιτούνται για την κατανόηση των προκλήσεων και των ευκαιριών της βιωσιμότητας στη βιομηχανία της μόδας. **Με βάση αυτές τις γνώσεις, η διαδικασία Entre-Fashion καλεί τους συμμετέχοντες να αναπτύξουν τα δικά τους σχέδια ενδυμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της βιωσιμότητας, την επιλογή υλικών, τη λειτουργικότητα του προϊόντος και την πιθανή θέση του στην αγορά.**

Αυτή η μετάβαση από τη μάθηση στον πειραματισμό αποτελεί βασικό στοιχείο της προσέγγισης VETRINE. Συνδυάζοντας τη δομημένη κατάρτιση με μια πρακτική διαδικασία ανάπτυξης προϊόντων, οι μαθητές ενθαρρύνονται να προχωρήσουν πέρα από τη θεωρητική κατανόηση και να ασχοληθούν άμεσα με τις αποφάσεις και τις συμβιβαστικές λύσεις που συνεπάγεται ο βιώσιμος σχεδιασμός.

Εικόνα 2: Βασικοί τομείς που καλύπτει το πρόγραμμα (εικόνα που δημιουργήθηκε με τεχνητή νοημοσύνη)



3. Η διαδικασία «Entre-Fashion»

“Το ταξίδι ανάπτυξης του Entre-Fashion”



3.1. Σκοπός της διαδικασίας Entre-Fashion

Η διαδικασία «Entre-Fashion» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου VETRINE ως **μια πρακτική μαθησιακή εμπειρία, σχεδιασμένη να συμπληρώνει τις γνώσεις που αποκτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE**. Ενώ το CBP παρέχει τα θεωρητικά και εννοιολογικά θεμέλια που σχετίζονται με τη βιώσιμη παραγωγή ενδυμάτων, η διαδικασία «Entre-Fashion» επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να εφαρμόσουν αυτές τις γνώσεις μέσω μιας δομημένης πορείας ανάπτυξης προϊόντος (βλ. παραπάνω).

Η πρωτοβουλία σχεδιάστηκε ως μια οκτάμηνη προσομοίωση της ανάπτυξης βιώσιμης μόδας, κατά τη διάρκεια της οποίας οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνθηκαν να σχεδιάσουν και να αναπτύξουν ένα concept ενδύματος, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές πτυχές. **Η προσομοίωση αυτή είχε ως στόχο να αναπαράγει, σε εκπαιδευτικό πλαίσιο, πολλά από τα στάδια που συνήθως περιλαμβάνονται στην ανάπτυξη προϊόντων μόδας**. Εκτός από τις τεχνικές και περιβαλλοντικές παραμέτρους, η διαδικασία Entre-Fashion προάγει επίσης την επιχειρηματική σκέψη.

3.2. Συμμετέχοντες στη διαδικασία

Εικόνα 3: Φοιτητές με τους μέντορές τους στη Βουλγαρία



Η διαδικασία «Entre-Fashion» σχεδιάστηκε ως μια συνεργατική μαθησιακή εμπειρία στην οποία συμμετείχαν διάφοροι φορείς τόσο από τον εκπαιδευτικό όσο και από τον βιομηχανικό τομέα.

Μαθητές ΕΕΚ

Οι μαθητές που συμμετέχουν στη διαδικασία αποτελούν τους κεντρικούς παράγοντες της πρωτοβουλίας. Είναι υπεύθυνοι για την ανάπτυξη βιώσιμων εννοιών μόδας και τη σταδιακή μετατροπή των ιδεών τους σε πρωτότυπα ή τελικά προϊόντα.

Μέντορες

Οι μέντορες παρέχουν τεχνική και στρατηγική καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Ο ρόλος τους είναι να υποστηρίζουν τους μαθητές στη βελτίωση των ιδεών τους, στην αντιμετώπιση τεχνικών προκλήσεων και στη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων σχετικά με τα υλικά, την κατασκευή, τη βιωσιμότητα και τη σκοπιμότητα.

Οργανισμοί συνδεδεμένοι με την αγορά (MLOs)

Οι οργανισμοί που συνδέονται με την αγορά διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη σύνδεση της μαθησιακής διαδικασίας με τις προοπτικές του κλάδου. Οι οργανισμοί αυτοί συνεισφέρουν γνώσεις σχετικά με τις πραγματικές συνθήκες παραγωγής, τις προσδοκίες της αγοράς και τις πρακτικές βιωσιμότητας εντός του κλάδου.

Φορείς ΕΕΚ και εταίροι του έργου

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι εταίροι του έργου υποστηρίζουν την υλοποίηση της διαδικασίας συντονίζοντας τους εκπαιδευόμενους, διευκολύνοντας τις αλληλεπιδράσεις καθοδήγησης και διασφαλίζοντας τη συνολική συνοχή της μαθησιακής εμπειρίας.

Αυτή η δομή πολλαπλών φορέων αντικατοπτρίζει τη φιλοδοξία του έργου VETRINE να ενισχύσει τη συνεργασία μεταξύ των φορέων παροχής εκπαίδευσης και των φορέων της βιομηχανίας, προκειμένου να προετοιμάσει καλύτερα τους μαθητές για τις εξελισσόμενες προκλήσεις του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

3.3. Δομημένη προσέγγιση καθοδήγησης

Βασικό στοιχείο της διαδικασίας Entre-Fashion αποτελεί η **δομημένη προσέγγιση καθοδήγησης** που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου. Αντί να βασίζονται αποκλειστικά σε ανεξάρτητη εργασία στο πλαίσιο του έργου, οι εκπαιδευόμενοι υποστηρίζονται από μέντορες που παρέχουν καθοδήγηση και ανατροφοδότηση σε κρίσιμες στιγμές καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

Πίνακας 2: Στόχοι της διαδικασίας καθοδήγησης

Η διαδικασία καθοδήγησης στοχεύει
Να υποστηρίξει τους εκπαιδευόμενους στη βελτίωση των ιδεών τους για τα προϊόντα
Να ενθαρρύνει τον προβληματισμό σχετικά με τη βιωσιμότητα και τις επιλογές υλικών
Να βοηθήσει στην αντιμετώπιση τεχνικών προκλήσεων κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης του προϊόντος
Να παρέχει ανατροφοδότηση σχετικά με τη σκοπιμότητα και τη θέση του προϊόντος στην αγορά

Οι αλληλεπιδράσεις καθοδήγησης οργανώνονται μέσω **σύντομων διαδικτυακών συναντήσεων και σταδίων ελέγχου κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης**. Αυτές οι στιγμές αλληλεπίδρασης επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να συζητήσουν την πρόοδό τους, να διευκρινίσουν απορίες και να λάβουν ανατροφοδότηση που τους βοηθά να καθοδηγήσουν τα επόμενα βήματα των έργων τους.

Το δομημένο μοντέλο καθοδήγησης συμβάλλει επίσης στο να παραμείνουν οι εκπαιδευόμενοι ενεργά εμπλεκόμενοι καθ' όλη τη διάρκεια της οκτάμηνης διαδικασίας, ενώ παράλληλα επωφελούνται από την εμπειρία και τις γνώσεις επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

3.4. Φάσεις της διαδικασίας Entre-Fashion

Η διαδικασία του Entre-Fashion ακολουθεί μια δομημένη μεθοδολογία που χωρίζεται σε διάφορες φάσεις. Κάθε φάση εστιάζει σε συγκεκριμένες πτυχές της βιώσιμης ανάπτυξης προϊόντων και ενθαρρύνει τους εκπαιδευόμενους να βελτιώνουν σταδιακά τις ιδέες τους.

Φάση 0 – Έναρξη και προετοιμασία του διαγωνισμού

Πριν από την έναρξη της διαδικασίας ανάπτυξης, η πρωτοβουλία ξεκινά με πρόσκληση συμμετοχής που απευθύνεται στους μαθητές. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, καθορίζονται τα κριτήρια αξιολόγησης, υποβάλλονται οι αιτήσεις και οι μαθητές αντιστοιχίζονται με μέντορες.

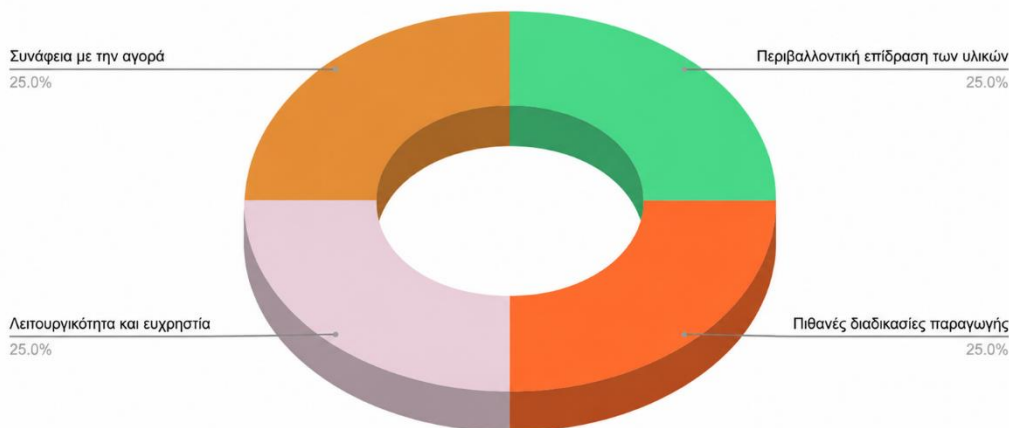
Αυτό το στάδιο προετοιμασίας διασφαλίζει επίσης ότι οι συμμετέχοντες είναι εξοικειωμένοι με τους στόχους της διαδικασίας και τις προσδοκίες όσον αφορά τη βιωσιμότητα, την καινοτομία και την ανάπτυξη προϊόντων.

Φάση 1 – Σύλληψη ιδέας και αρχική επικύρωση

Κατά τη διάρκεια της πρώτης φάσης της διαδικασίας ανάπτυξης, οι μαθητές καθορίζουν την ιδέα του ενδυματολογικού προϊόντος τους. Αυτό το στάδιο περιλαμβάνει τη διερεύνηση σχεδιαστικών ιδεών, τον προσδιορισμό πιθανών υλικών και τον καθορισμό αρχικών στόχων βιωσιμότητας. Μια εναρκτήρια συνάντηση μεταξύ του μαθητή και του μέντορα παρέχει την ευκαιρία να συζητηθεί η ιδέα και να επικυρωθεί η αρχική κατεύθυνση του έργου.

Εικόνα 4: Πίνακας βασικών παραμέτρων

Βασικές παράμετροι



Φάση 2 – Ανάπτυξη προϊόντος

Η δεύτερη φάση επικεντρώνεται στην πρακτική ανάπτυξη της ιδέας του ενδύματος. Οι εκπαιδευόμενοι αρχίζουν να μετατρέπουν τις ιδέες τους σε απτά πρωτότυπα, δοκιμάζοντας υλικά, τεχνικές κατασκευής και λεπτομέρειες σχεδιασμού.

Αυτό το στάδιο συχνά περιλαμβάνει πειραματισμό και προσαρμογές, καθώς οι εκπαιδευόμενοι αντιμετωπίζουν πρακτικές προκλήσεις που σχετίζονται με τα υλικά, τη δημιουργία πατρόν ή τη σκοπιμότητα της παραγωγής. Οι μέντορες παρέχουν ανατροφοδότηση και υποστήριξη για να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να βελτιώσουν τα πρωτότυπά τους, διατηρώντας παράλληλα τη συνοχή με τους στόχους βιωσιμότητας.

Φάση 3 - Επιχειρηματική και αγοραία στρατηγική

Εκτός από τις τεχνικές και περιβαλλοντικές πτυχές, οι εκπαιδευόμενοι ενθαρρύνονται να εξετάσουν τη διάσταση της αγοράς για το προϊόν τους. Κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης, οι συμμετέχοντες αναλογίζονται θέματα όπως η επωνυμία, οι στρατηγικές τιμολόγησης και η πιθανή τοποθέτηση του προϊόντος τους στην αγορά.

Ο στόχος αυτής της φάσης είναι να εισάγει τους εκπαιδευόμενους στην επιχειρηματική σκέψη και να τους ενθαρρύνει να εξετάσουν πώς τα βιώσιμα προϊόντα μόδας μπορούν να

δημιουργήσουν αξία για τους καταναλωτές, διατηρώντας παράλληλα υπεύθυνες πρακτικές παραγωγής.

Φάση 4 – Τελική παρουσίαση και αξιολόγηση

Το τελικό στάδιο της διαδικασίας Entre-Fashion επικεντρώνεται στην παρουσίαση και την αξιολόγηση των προϊόντων που έχουν αναπτυχθεί. Οι εκπαιδευόμενοι προετοιμάζουν μια τελική παρουσίαση στην οποία εξηγούν την ιδέα τους, τις σχεδιαστικές τους επιλογές, τις στρατηγικές βιωσιμότητας και την πιθανή θέση τους στην αγορά.

Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει την παρουσίαση των έργων και τη συμμετοχή ενός ευρύτερου κοινού μέσω ενός μηχανισμού δημόσιας ψηφοφορίας. Οι συμμετέχοντες παρουσίασαν τα έργα τους μέσω ψηφιακών καναλιών και δημόσιων εκθέσεων, επιτρέποντας στο εξωτερικό κοινό να αλληλεπιδράσει με τις ιδέες που αναπτύχθηκαν και να τις αξιολογήσει. **Αυτή η προσέγγιση ενθάρρυνε τους εκπαιδευόμενους να επικοινωνήσουν τις προτάσεις αξίας για τη βιωσιμότητα με έναν πιο προσιτό και προσανατολισμένο στην αγορά τρόπο, αυξάνοντας παράλληλα την προβολή και τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών στο οικοσύστημα VETRINE.**



Η συμμετοχή του κοινού στη διαδικασία αξιολόγησης διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενθάρρυνση των εκπαιδευομένων να επικοινωνούν την αξία του έργου τους πέρα από τις τεχνικές πτυχές. Παρουσιάζοντας τα έργα τους σε ένα ευρύτερο κοινό, οι συμμετέχοντες αναπτύσσουν δεξιότητες που σχετίζονται με την αφήγηση, την επικοινωνία και την εμπλοκή.

4. Παρακολούθηση της μαθησιακής πορείας

4.1. Σκοπός της προσέγγισης παρακολούθησης

Η διαδικασία Entre-Fashion σχεδιάστηκε όχι μόνο ως μαθησιακή εμπειρία, αλλά και ως δομημένη μεθοδολογία που επιτρέπει στους εταίρους να παρατηρούν, να τεκμηριώνουν και να αναλύουν την πρόοδο των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων τους.

Για να εξασφαλιστεί η συνέπεια μεταξύ των διαφόρων χωρών-εταίρων που συμμετέχουν στο έργο VETRINE, **αναπτύχθηκε ένα πλαίσιο παρακολούθησης για να συνοδεύσει την υλοποίηση της διαδικασίας Entre-Fashion.** Το πλαίσιο αυτό επέτρεψε στους εταίρους του έργου να παρακολουθούν την εξέλιξη της εργασίας των μαθητών, να συλλέγουν ανατροφοδότηση από τους μέντορες και να εντοπίζουν αναδυόμενες προκλήσεις και βέλτιστες πρακτικές.

Η παρακολούθηση διαδραμάτισε επίσης σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ευθυγράμμισης της μαθησιακής διαδικασίας με τους στόχους του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων

«Green VETRINE». Μέσω της συλλογής πληροφοριών σε διάφορα στάδια του έργου, οι εταίροι μπόρεσαν να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι μετέτρεπαν τις έννοιες της βιωσιμότητας σε πρακτικές αποφάσεις σχετικά με την ανάπτυξη προϊόντων.

4.2. Το εργαλείο παρακολούθησης

Για την υποστήριξη της διαδικασίας παρακολούθησης, **αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου ένα ειδικό εργαλείο παρακολούθησης (βλ. <https://vetrine-monitoringtool.eu>)**. Το εργαλείο αυτό επέτρεψε στους εταίρους να συλλέξουν δομημένες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο των εκπαιδευομένων και τις αλληλεπιδράσεις καθοδήγησης που πραγματοποιούνταν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας Entre-Fashion.

Το εργαλείο παρακολούθησης σχεδιάστηκε για να καταγράφει διαφορετικούς τύπους πληροφοριών, όπως: το στάδιο ανάπτυξης στο οποίο έχει φτάσει ο εκπαιδευόμενος· ανατροφοδότηση από τους μέντορες σχετικά με την εξέλιξη του έργου· προκλήσεις που σχετίζονται με τα υλικά, ζητήματα βιωσιμότητας ή τεχνικές πτυχές· σκέψεις των εκπαιδευομένων σχετικά με τη μαθησιακή τους εμπειρία.

Η χρήση ενός κοινού εργαλείου παρακολούθησης σε όλες τις χώρες-εταίρους συνέβαλε στη διασφάλιση της συλλογής πληροφοριών με συνεπή και συγκρίσιμο τρόπο. Αυτό επέτρεψε επίσης στην κοινοπραξία του έργου να αποκτήσει μια ευρύτερη εικόνα του τρόπου με τον οποίο εφαρμόστηκε η μεθοδολογία του Entre-Fashion σε διαφορετικά εκπαιδευτικά και γεωγραφικά πλαίσια.

Το εργαλείο παρακολούθησης διαδραμάτισε, επομένως, σημαντικό ρόλο στην τεκμηρίωση της υλοποίησης της διαδικασίας και στην υποστήριξη της προετοιμασίας του παρόντος εγχειριδίου.

4.3. Ανατροφοδότηση και καθοδήγηση από τους μέντορες

Οι μέντορες διαδραμάτισαν κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας του Entre-Fashion. Η συμμετοχή τους παρείχε στους συμμετέχοντες πρόσβαση σε επαγγελματικές γνώσεις και προοπτικές του κλάδου, οι οποίες συνέβαλαν στην ενίσχυση της συνάφειας και της σκοπιμότητας των έργων που αναπτύχθηκαν.

Κατά τη διάρκεια των αλληλεπιδράσεων καθοδήγησης, οι μέντορες παρείχαν καθοδήγηση σχετικά με διάφορες πτυχές της διαδικασίας ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής υλικών και των παραμέτρων βιωσιμότητας, της κατασκευής και της σχεδιαστικής σκοπιμότητας, της ευθυγράμμισης μεταξύ των σχεδιαστικών ιδεών και των πραγματικών συνθηκών παραγωγής της βιομηχανίας της ένδυσης (), καθώς και της επικοινωνίας της ιδέας και της αξίας του προϊόντος.

Οι μέντορες συνέβαλαν επίσης στη διαδικασία μοιράζοντας τις παρατηρήσεις τους σχετικά με την πρόοδο των μαθητών, τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν και τις λύσεις που διερευνήθηκαν κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων.

Αυτή η ανταλλαγή μεταξύ μαθητών και μεντόρων συνέβαλε στη δημιουργία ενός δυναμικού μαθησιακού περιβάλλοντος, στο οποίο οι ιδέες μπορούσαν να δοκιμαστούν, να βελτιωθούν και να προσαρμοστούν καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

4.4. Σκέψεις για τη μάθηση από τους συμμετέχοντες

Εκτός από την ανατροφοδότηση των μεντόρων, **οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να αναστοχαστούν σχετικά με τη δική τους μαθησιακή πορεία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του Entre-Fashion.** Μέσω σύντομων εκθέσεων ή αναστοχαστικών εισφορών, οι συμμετέχοντες μοιράστηκαν τις εμπειρίες τους σχετικά με την ανάπτυξη των έργων τους και τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν.

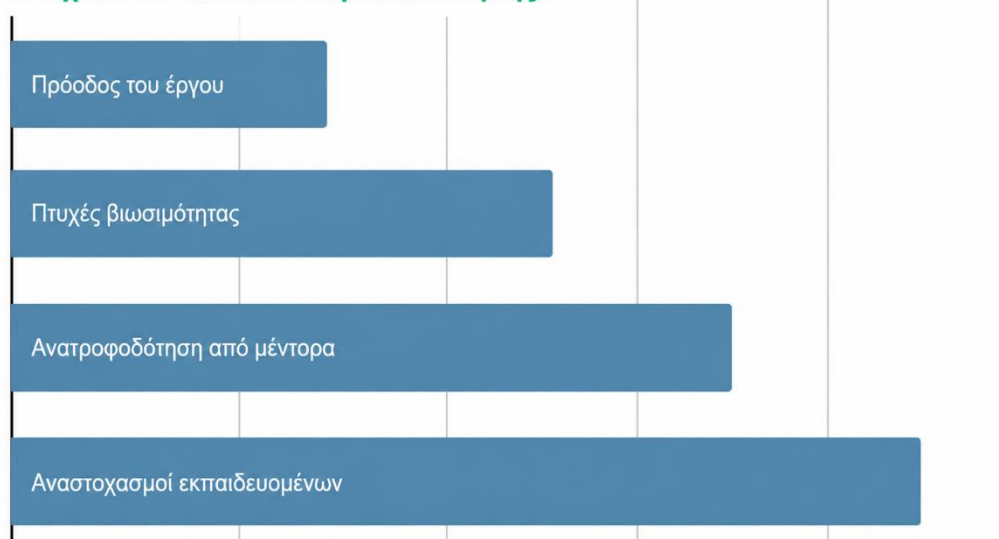
Αυτές οι αναστοχαστικές παρατηρήσεις παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο οι εκπαιδευόμενοι ασχολήθηκαν με τις έννοιες της βιωσιμότητας και πώς διαχειρίστηκαν τη διαδικασία μετατροπής των ιδεών σε απτά προϊόντα.

Μεταξύ των θεμάτων που αναφέρθηκαν συχνά στις αναστοχαστικές παρατηρήσεις των μαθητών ήταν η σημασία της έρευνας και του πειραματισμού σχετικά με τα υλικά, η πολυπλοκότητα της εξισορρόπησης των στόχων βιωσιμότητας με την τεχνική σκοπιμότητα, ο ρόλος της καθοδήγησης στη βελτίωση των σχεδιαστικών ιδεών, καθώς και οι προκλήσεις που παρουσιάζει η ενσωμάτωση των παραμέτρων βιωσιμότητας στην ανάπτυξη των προϊόντων.

Η συλλογή αυτών των αναστοχασμών επιτρέπει στην κοινοπραξία του έργου να κατανοήσει καλύτερα τα μαθησιακά αποτελέσματα της πρωτοβουλίας και να εντοπίσει πτυχές που μπορούν να βελτιωθούν σε μελλοντικά προγράμματα.

Πίνακας 3: Στοιχεία της διαδικασίας του πλαισίου παρακολούθησης

Στοιχεία του πλαισίου παρακολούθησης



4.5. Συμβολή της παρακολούθησης στο εγχειρίδιο

Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν μέσω της διαδικασίας παρακολούθησης διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο στην προετοιμασία του παρόντος εγχειριδίου. **Μέσω της ανάλυσης των σχολίων που συγκεντρώθηκαν από τους εκπαιδευόμενους, τους μέντορες και τους εταίρους του έργου, κατέστη δυνατό να εντοπιστούν μοτίβα, προκλήσεις και βέλτιστες πρακτικές που προέκυψαν από την εμπειρία του Entre-Fashion.**

Αυτές οι πληροφορίες συμβάλλουν σε μια βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα μπορεί να ενσωματωθεί αποτελεσματικά στα προγράμματα κατάρτισης στον τομέα της μόδας. Παρέχουν επίσης πρακτικές οδηγίες για εκπαιδευτικούς, φορείς κατάρτισης και οργανισμούς που ενδιαφέρονται να υλοποιήσουν παρόμοιες πρωτοβουλίες στο μέλλον.

Το πλαίσιο παρακολούθησης αποτελεί, επομένως, ουσιαστικό συστατικό της μεθοδολογίας VETRINE, διασφαλίζοντας ότι η μαθησιακή εμπειρία όχι μόνο υλοποιείται, αλλά και τεκμηριώνεται και αναλύεται με δομημένο τρόπο.

5. Εφαρμογή στις χώρες-εταίρους

5.1. Οργάνωση της διαδικασίας του Entre-Fashion

Η διαδικασία «Entre-Fashion» εφαρμόστηκε στις τέσσερις χώρες-εταίρους που συμμετείχαν στο πρόγραμμα VETRINE, με στόχο τη δοκιμή και την εφαρμογή της μεθοδολογίας σε διαφορετικά εκπαιδευτικά και θεσμικά πλαίσια.

Κάθε εταίρος ήταν υπεύθυνος για τον συντονισμό της εφαρμογής της διαδικασίας στο εθνικό του πλαίσιο. Αυτό περιελάμβανε τον προσδιορισμό των συμμετεχόντων μαθητών, τη συμμετοχή μεντόρων και εκπροσώπων του κλάδου, καθώς και τη διασφάλιση ότι οι διάφορες φάσεις της διαδικασίας διεξάγονταν σύμφωνα με τη μεθοδολογία που ορίστηκε στο πλαίσιο του έργου.

Η εφαρμογή της διαδικασίας Entre-Fashion ακολούθησε ένα κοινό πλαίσιο που μοιράζονταν όλοι οι εταίροι, εξασφαλίζοντας τη συνοχή της μαθησιακής εμπειρίας και επιτρέποντας τη συλλογή συγκρίσιμων στοιχείων από τις διάφορες χώρες που συμμετείχαν στην πρωτοβουλία.

Παράλληλα, οι εταίροι ενθαρρύνθηκαν να προσαρμόσουν ορισμένες πτυχές της υλοποίησης στο τοπικό τους πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στις εκπαιδευτικές δομές, τις θεσμικές συνεργασίες και την πρόσβαση σε δίκτυα του κλάδου.

Αυτή η ισορροπία μεταξύ μιας **κοινής μεθοδολογίας και της προσαρμογής στο συγκεκριμένο πλαίσιο** επέτρεψε την εφαρμογή της διαδικασίας Entre-Fashion σε διαφορετικά περιβάλλοντα, διατηρώντας παράλληλα τους βασικούς στόχους και τη δομή της.

5.2. Προσέλκυση και συμμετοχή των συμμετεχόντων

Ένα από τα πρώτα βήματα στην υλοποίηση της διαδικασίας Entre-Fashion ήταν η πρόσληψη μαθητών που ενδιαφέρονταν να συμμετάσχουν στην πρωτοβουλία.

Οι εταίροι του έργου προσέγγισαν **ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, πανεπιστήμια και εκπαιδευτικά προγράμματα σχετιζόμενα με τη μόδα**, προκειμένου να εντοπίσουν πιθανούς συμμετέχοντες. Η διαδικασία πρόσληψης υποστηρίχθηκε μέσω ενημερωτικών συναντήσεων, δραστηριοτήτων επικοινωνίας και συνεργασίας με εκπαιδευτικά ιδρύματα που συμμετείχαν στο έργο VETRINE.

Αρχικά, το έργο είχε ως στόχο τη συμμετοχή **τουλάχιστον δεκαπέντε μαθητών ανά χώρα**,

δημιουργώντας μια ποικιλόμορφη ομάδα συμμετεχόντων με διαφορετικό υπόβαθρο, δεξιότητες και προοπτικές σχετικά με τη μόδα και τη βιωσιμότητα.

Ωστόσο, η πρόσληψη των μαθητών παρουσίασε επίσης αρκετές προκλήσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι φοιτητές συμμετείχαν ήδη σε άλλα ακαδημαϊκά έργα ή επαγγελματικές δραστηριότητες, γεγονός που τους δυσχέραινε να δεσμευτούν σε μια διαδικασία διάρκειας αρκετών μηνών.

Παρά τις προκλήσεις αυτές, οι εταίροι συνεργάστηκαν στενά με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα για να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή και να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές κατανόησαν την αξία της συμμετοχής σε μια πρακτική πρωτοβουλία επικεντρωμένη στην ανάπτυξη της βιώσιμης μόδας.

Η πρόσληψη αποδείχθηκε καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία της διαδικασίας υλοποίησης σε όλες τις χώρες-εταίρους.

Η εμπειρία έδειξε ότι η πρόσληψη δεν αποτελεί ένα ουδέτερο ή διοικητικό βήμα, αλλά μια κρίσιμη φάση που επηρεάζει άμεσα τη συμμετοχή, την εμπλοκή και τα συνολικά αποτελέσματα. Σε διαφορετικά πλαίσια, παρατηρήθηκαν αρκετά κοινά μοτίβα:

- ❖ **οι διαδικασίες πρόσληψης συχνά διαρκούν περισσότερο από ό,τι αρχικά αναμενόταν·**
- ❖ **η δέσμευση των μαθητών μπορεί να επηρεαστεί σημαντικά από τον ακαδημαϊκό φόρτο εργασίας και τις παράλληλες υποχρεώσεις·**
- ❖ **η εμπλοκή τείνει να μειώνεται με την πάροδο του χρόνου, ελλείψει δομημένων μηχανισμών παρακολούθησης·**
- ❖ **να ξεκινήσει η πρόσληψη τουλάχιστον 1–2 μήνες πριν από την έναρξη της υλοποίησης·**
- ❖ **να επικοινωνούνται με σαφήνεια οι προσδοκίες όσον αφορά τον φόρτο εργασίας, τη διάρκεια και το απαιτούμενο επίπεδο δέσμευσης·**
- ❖ **να εμπλέκονται εκπαιδευτικοί, εκπαιδευτές ή θεσμικοί εταίροι στην επιλογή και την εμπλοκή των συμμετεχόντων·**
- ❖ **να ευθυγραμμίζονται τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης με τα ακαδημαϊκά ημερολόγια, αποφεύγοντας περιόδους όπως οι εξετάσεις ή οι διακοπές των ιδρυμάτων·**

Εικόνα 5: Μαθητής στην Πορτογαλία που εργάζεται στο έργο του μαζί με άλλους μαθητές και μέντορες



5.3. Συνεργασία με τον κλάδο και τους μέντορες

Κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας του Entre-Fashion αποτελεί η σύνδεση μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας. Για την υποστήριξη αυτού του στόχου, οι εταίροι του έργου εργάστηκαν προκειμένου να εμπλέξουν επαγγελματίες από τον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης ως μέντορες στην πρωτοβουλία.

Οι μέντορες επιλέχθηκαν με βάση την επαγγελματική τους εμπειρία και την προθυμία τους να καθοδηγήσουν τους μαθητές κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων τους. Ο ρόλος τους ήταν να παρέχουν πρακτικές γνώσεις, τεχνική καθοδήγηση και ανατροφοδότηση που θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να βελτιώσουν τις ιδέες τους και να ενισχύσουν τη σκοπιμότητα των σχεδίων τους.

Εκτός από τους μέντορες, αρκετοί **οργανισμοί και εταιρείες που συνδέονται με την αγορά** συμμετείχαν στην υποστήριξη της πρωτοβουλίας. Η συμμετοχή τους ενίσχυσε τη σύνδεση μεταξύ του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος και των πραγματικών συνθηκών της κλωστοϋφαντουργίας και της βιομηχανίας της μόδας, συμβάλλοντας σε μια πιο εφαρμοσμένη και προσαρμοσμένη στο πλαίσιο μαθησιακή εμπειρία.

Εικόνα 6: Ένας εκπαιδευόμενος στην Πορτογαλία, στα κεντρικά γραφεία της CLOTHIUS-TECELAGEM,



S.A.

Η συμμετοχή φορέων του κλάδου εμπλούτισε επίσης τη μαθησιακή διαδικασία, εκθέτοντας τους συμμετέχοντες σε πραγματικές παραμέτρους που σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής, τις πρακτικές βιωσιμότητας και τις προσδοκίες της αγοράς. Αυτή η αλληλεπίδραση διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στο να βοηθήσει τους μαθητές να κατανοήσουν πώς οι αποφάσεις σχετικά με τη βιωσιμότητα διαμορφώνονται από πρακτικούς περιορισμούς και τη δυναμική του κλάδου.

Η καθοδήγηση αναδείχθηκε ως ένα από τα στοιχεία με τη μεγαλύτερη επίδραση της μεθοδολογίας Entre-Fashion. Σε όλες τις εφαρμογές, συνέβαλε:

- ❖ τη βελτίωση της σκοπιμότητας των ιδεών του έργου·
- ❖ στην υποστήριξη της τεκμηριωμένης και βασισμένης στο πλαίσιο λήψης αποφάσεων·
- ❖ τη σύνδεση των έργων των μαθητών με τις πραγματικές συνθήκες και τις προσδοκίες του κλάδου.

Ταυτόχρονα, η εμπειρία κατέδειξε ότι η καθοδήγηση είναι πιο αποτελεσματική όταν είναι δομημένη και ενσωματωμένη στη συνολική διαδικασία. Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητά της, συνιστώνται οι ακόλουθες προσεγγίσεις:

- ❖ να καθοριστούν συγκεκριμένα σημεία ελέγχου της καθοδήγησης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας (π.χ. επικύρωση της ιδέας, επιλογή υλικών, αξιολόγηση

πρωτοτύπου, τελική προετοιμασία)

- ❖ **αντιστοίχιση των μεντόρων με την εμπειρογνωμοσύνη που σχετίζεται με το συγκεκριμένο αντικείμενο κάθε έργου των μαθητών·**
- ❖ **διασφάλιση τακτικής και συνεχούς αλληλεπίδρασης μεταξύ μεντόρων και μαθητών, αντί για μεμονωμένες στιγμές ανατροφοδότησης·**
- ❖ **ενθάρρυνση των μεντόρων να αμφισβητούν τις παραδοχές, να υποστηρίζουν την κριτική σκέψη και να καθοδηγούν τους μαθητές στην εξισορρόπηση μεταξύ βιωσιμότητας, σκοπιμότητας και δημιουργικότητας.**

Όταν δομείται με αυτόν τον τρόπο, η καθοδήγηση γίνεται όχι μόνο ένας μηχανισμός υποστήριξης, αλλά και ένα βασικό συστατικό της μάθησης που ενισχύει τη σύνδεση μεταξύ γνώσης και πράξης.

5.4. Συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα

Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση της συμμετοχής των μαθητών στη διαδικασία του Entre-Fashion.

Οι εκπαιδευτικοί και οι συντονιστές του προγράμματος συνέβαλαν στη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την πρωτοβουλία, υποστήριξαν τον εντοπισμό των ενδιαφερόμενων φοιτητών και παρείχαν καθοδήγηση καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου.

Σε πολλές περιπτώσεις, η διαδικασία του Entre-Fashion συμπλήρωσε υπάρχοντα εκπαιδευτικά προγράμματα που σχετίζονταν με το σχεδιασμό μόδας, την ανάπτυξη κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων ή τη βιωσιμότητα. Αυτό επέτρεψε στους μαθητές να συνδέσουν τις γνώσεις που απέκτησαν στα μαθήματά τους με μια πρακτική εμπειρία επικεντρωμένη στην ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων.

Η συνεργασία μεταξύ των εταίρων του έργου και των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνέβαλε επίσης στο να ενταχθεί η πρωτοβουλία σε ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να επωφεληθούν τόσο από ακαδημαϊκή όσο και από επαγγελματική άποψη.

5.5. Προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά την υλοποίηση

Η υλοποίηση της διαδικασίας Entre-Fashion σε διάφορες χώρες παρείχε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις που συνδέονται με την οργάνωση πρωτοβουλιών συνεργατικής μάθησης στον τομέα της βιώσιμης μόδας.

Μεταξύ των προκλήσεων που αντιμετωπίστηκαν ήταν ο συντονισμός των μαθητών με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο και διαφορετικά προγράμματα σπουδών, η εξασφάλιση της διαθεσιμότητας των μεντόρων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης, η εξισορρόπηση των ακαδημαϊκών υποχρεώσεων των φοιτητών με τον χρόνο που απαιτούσε το έργο, καθώς και η διαχείριση των υλικοτεχνικών πτυχών που σχετίζονταν με την ανάπτυξη πρωτοτύπων και την προμήθεια υλικών.

Αυτές οι προκλήσεις υπογραμμίζουν την πολυπλοκότητα της οργάνωσης πρακτικών μαθησιακών εμπειριών που εμπλέκουν πολλαπλούς φορείς και απαιτούν συνεχή συμμετοχή για αρκετούς μήνες.

Ταυτόχρονα, η εμπειρία κατέδειξε ότι η στενή συνεργασία μεταξύ των εταίρων του έργου, των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των φορέων του κλάδου μπορεί να συμβάλει στην υπέρβαση πολλών από αυτές τις δυσκολίες.

5.6. Ευκαιρίες και προστιθέμενη αξία της διαδικασίας

Παρά τις προκλήσεις που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης, η διαδικασία του Entre-Fashion απέφερε αρκετά θετικά αποτελέσματα για τους μαθητές και τους εμπλεκόμενους οργανισμούς.

Οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να εφαρμόσουν έννοιες βιωσιμότητας σε πρακτικό πλαίσιο και να εξερευνήσουν τις δημιουργικές και τεχνικές διαστάσεις της ανάπτυξης βιώσιμης μόδας. Η συμμετοχή μεντόρων και φορέων του κλάδου συνέβαλε επίσης στην ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ εκπαίδευσης και επαγγελματικής πρακτικής.

Για τους εταίρους του έργου, η υλοποίηση της διαδικασίας παρείχε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα μπορεί να μετατραπεί σε πρακτικές μαθησιακές εμπειρίες. Αυτές οι πληροφορίες συμβάλλουν στον προσδιορισμό βέλτιστων πρακτικών και συστάσεων που μπορούν να υποστηρίξουν τη μελλοντική ανάπτυξη παρόμοιων πρωτοβουλιών.

Η εμπειρία αυτή ανέδειξε επίσης τη σημασία της διεπιστημονικής συνεργασίας και τις δυνατότητες των προσεγγίσεων μάθησης με βάση τα έργα στην προετοιμασία των μελλοντικών επαγγελματιών για τις εξελισσόμενες προκλήσεις του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

μακροπρόθεσμη πρωτοβουλία που απαιτούσε τόσο δημιουργική όσο και τεχνική συμμετοχή. Επιπλέον, απαιτήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες να έχουν ολοκληρώσει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE, ώστε να διασφαλιστεί ένα κοινό επίπεδο βασικών γνώσεων. Η απαίτηση αυτή εκπληρώθηκε επιτυχώς από όλους τους συμμετέχοντες.

Παρά τις προσπάθειες προσέγγισης ενός ευρύτερου κοινού, όλοι οι συμμετέχοντες προέρχονταν τελικά από εκπαιδευτικά ιδρύματα. Αυτό υποδηλώνει ότι τα δομημένα μαθησιακά περιβάλλοντα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της συμμετοχής σε πρωτοβουλίες αυτής της φύσης, ενώ τα άτομα εκτός αυτών των πλαισίων ενδέχεται να αντιμετωπίζουν μεγαλύτερα εμπόδια στη συμμετοχή τους.

Η διαδικασία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με εταίρους του κλάδου που ενήργησαν ως μέντορες, εκπροσωπώντας διαφορετικά τμήματα της αλυσίδας αξίας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Η συνεργασία αυτή επέτρεψε στους εκπαιδευόμενους να συνδέσουν την ανάπτυξη του σχεδιασμού με τις πραγματικές πρακτικές και τους περιορισμούς του κλάδου.

Κύριες προκλήσεις

Μία από τις κύριες προκλήσεις που εντοπίστηκαν ήταν η πρόσληψη συμμετεχόντων. Παρά τις πολλαπλές δράσεις διάδοσης, συμπεριλαμβανομένων παρουσιάσεων σε σχολεία και ψηφιακής επικοινωνίας, αποδείχθηκε δύσκολο να κινητοποιηθεί ο αναμενόμενος αριθμός μαθητών για μια εξωσχολική πρωτοβουλία διάρκειας οκτώ μηνών.

Μια άλλη σημαντική πρόκληση αφορούσε το χρονοδιάγραμμα της υλοποίησης. Το αρχικό σχέδιο προέβλεπε μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης οκτώ μηνών· ωστόσο, η έναρξη της πρωτοβουλίας συνέπεσε με το τέλος του ακαδημαϊκού έτους, όταν οι μαθητές επικεντρώνονταν στις τελικές αξιολογήσεις. Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, η συμμετοχή μειώθηκε σημαντικά και η εμπλοκή έπρεπε να επανενεργοποιηθεί τον Σεπτέμβριο μέσω πρόσθετων προσπαθειών διάδοσης. Ως αποτέλεσμα, η ουσιαστική φάση ανάπτυξης πραγματοποιήθηκε μεταξύ Σεπτεμβρίου και Φεβρουαρίου, αντί να ακολουθήσει το αρχικά προγραμματισμένο χρονοδιάγραμμα.

Η διατήρηση της εμπλοκής των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αποδείχθηκε επίσης προκλητική. Ενώ ορισμένοι συμμετέχοντες διατήρησαν σταθερή συμμετοχή, άλλοι παρουσίασαν ακανόνιστη συμμετοχή, ιδίως όσον αφορά την αλληλεπίδρασή τους με τους μέντορες. Αν και το εργαλείο παρακολούθησης είχε σχεδιαστεί για να υποστηρίζει τακτικές ενημερώσεις και ανατροφοδότηση, η χρήση του από μόνη της δεν ήταν επαρκής για να εξασφαλίσει τη συνεχή εμπλοκή.

Από τεχνική άποψη, οι εκπαιδευόμενοι αντιμετώπισαν δυσκολίες που σχετίζονταν με την προμήθεια βιώσιμων υλικών, την προσαρμογή των αρχικών ιδεών στους διαθέσιμους πόρους και την αντιμετώπιση των περιορισμών στην παραγωγή. Αυτές οι προκλήσεις συχνά απαιτούσαν σημαντικές αλλαγές στις αρχικές σχεδιαστικές ιδέες.

Οι μέντορες εντόπισαν επίσης κενά στις διατομεακές ικανότητες, ιδίως στη διαχείριση του χρόνου, την οργάνωση και την προληπτική επικοινωνία, τα οποία επηρέασαν τον συνολικό ρυθμό και τη συνέπεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

Λύσεις και προσεγγίσεις

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αφορούσαν την πρόσληψη συμμετεχόντων, υιοθετήθηκε μια προληπτική προσέγγιση, η οποία συνδύαζε άμεσες παρουσιάσεις σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, στενότερη συνεργασία με εκπαιδευτικούς και στοχευμένη επικοινωνία μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η διαπροσωπική αλληλεπίδραση αποδείχθηκε ιδιαίτερα αποτελεσματική στην εξήγηση των στόχων και της αξίας της πρωτοβουλίας.

Μετά τη διακοπή του καλοκαιριού, πραγματοποιήθηκαν πρόσθετες δράσεις διάδοσης για να επανασυνδεθούν οι συμμετέχοντες και να διασφαλιστεί η συνέχεια της διαδικασίας. Αυτό απαιτούσε μια ευέλικτη προσέγγιση στην υλοποίηση και τη διαχείριση του χρονοδιαγράμματος.

Καθ' όλη τη διάρκεια της φάσης ανάπτυξης, το δομημένο μοντέλο καθοδήγησης διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη στήριξη των μαθητών. Η αλληλεπίδραση μεταξύ συμμετεχόντων και καθοδηγητών επέτρεψε την επικύρωση ιδεών, την επίλυση τεχνικών προκλήσεων και τη βελτίωση των εννοιών των προϊόντων.

Το εργαλείο παρακολούθησης παρείχε ένα δομημένο πλαίσιο για την παρακολούθηση της προόδου και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες, τις προκλήσεις και τις σκέψεις των μαθητών. Αν και ο βαθμός εμπλοκής με το εργαλείο διέφερε, αυτό συνέβαλε στην τεκμηρίωση της διαδικασίας ανάπτυξης και στη στήριξη του συντονισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι υιοθέτησαν επαναληπτικές προσεγγίσεις στην ανάπτυξη προϊόντων, προσαρμόζοντας τις ιδέες τους με βάση τη διαθεσιμότητα υλικών, την τεχνική σκοπιμότητα και την ανατροφοδότηση από τους μέντορες. Αυτή η ευελιξία αποδείχθηκε ουσιαστική για την υπέρβαση των περιορισμών και την πρόοδο προς βιώσιμα αποτελέσματα.

Βασικά διδάγματα

Η πορτογαλική εμπειρία ανέδειξε ότι η βιώσιμη ανάπτυξη προϊόντων είναι εγγενώς επαναληπτική. Οι μαθητές καλούνταν συχνά να προσαρμόσουν τις αρχικές τους ιδέες λόγω περιορισμών στα υλικά, τεχνικών περιορισμών ή ζητημάτων σκοπιμότητας, γεγονός που ενίσχυσε τη σημασία της ευελιξίας και της επίλυσης προβλημάτων.

Η προμήθεια βιώσιμων υλικών αναδείχθηκε ως κρίσιμη πρόκληση, επηρεάζοντας τόσο τις αποφάσεις σχεδιασμού όσο και τα τελικά αποτελέσματα. Η διαθεσιμότητα, η απόδοση και η καταλληλότητα των υλικών συχνά απαιτούσαν συμβιβασμούς ή επανασχεδιασμό των αρχικών ιδεών.

Μια βασική διαπίστωση αφορά την ανάγκη εξισορρόπησης της δημιουργικότητας με τη σκοπιμότητα. Ενώ οι εκπαιδευόμενοι στόχευαν στην ανάπτυξη καινοτόμων και εκφραστικών λύσεων, έπρεπε να ευθυγραμμίσουν αυτές τις φιλοδοξίες με τις πραγματικότητες της παραγωγής, τους διαθέσιμους πόρους και τους χρονικούς περιορισμούς.

Η εμπειρία αυτή ενίσχυσε επίσης την κατανόηση της βιωσιμότητας ως συστημικής έννοιας. Πέρα από την επιλογή των υλικών, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με ευρύτερες πτυχές που σχετίζονται με τις διαδικασίες παραγωγής, την ανθεκτικότητα, τη σκέψη με βάση τον κύκλο ζωής και τις υπεύθυνες πρακτικές σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας.

Οι συνεισφορές των μεντόρων ανέδειξαν τη σημασία της ευθυγράμμισης των σχεδιαστικών

ιδεών με τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς, συμπεριλαμβανομένου του κόστους, της επεκτασιμότητας και των προσδοκιών των καταναλωτών. Ταυτόχρονα, η διαδικασία αποκάλυψε ότι η καθοδήγηση είναι πιο αποτελεσματική όταν υποστηρίζεται από την ενεργή και συνεπή συμμετοχή των συμμετεχόντων.

Τέλος, η υλοποίηση έδειξε ότι η συμμετοχή δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη σε μακροπρόθεσμες πρωτοβουλίες. Η δομημένη παρακολούθηση, οι σαφείς προσδοκίες και οι μηχανισμοί συνεχούς εμπλοκής είναι απαραίτητοι για τη διασφάλιση ουσιαστικής συμμετοχής.

Συστάσεις

Με βάση την εμπειρία από την Πορτογαλία, μπορούν να διατυπωθούν διάφορες συστάσεις για μελλοντικές εφαρμογές.

- Οι στρατηγικές προσέλευσης πρέπει να ξεκινούν νωρίτερα και να ευθυγραμμίζονται στενότερα με τα ακαδημαϊκά ημερολόγια. Η ισχυρότερη ενσωμάτωση στα εκπαιδευτικά προγράμματα και η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευτικών μπορούν να βελτιώσουν σημαντικά τα ποσοστά συμμετοχής.
- Τα χρονοδιαγράμματα των έργων θα πρέπει να σχεδιάζονται προσεκτικά, ώστε να αποφεύγονται περίοδοι υψηλού ακαδημαϊκού φόρτου εργασίας ή παρατεταμένων διακοπών, οι οποίες μπορούν να διαταράξουν τη συμμετοχή και τη συνέχεια. Όπου οι διακοπές είναι αναπόφευκτες, θα πρέπει να εφαρμόζονται πρόσθετοι μηχανισμοί παρακολούθησης.
- Οι μηχανισμοί συμμετοχής θα πρέπει να ενισχυθούν μέσω πιο δομημένης αλληλεπίδρασης, συμπεριλαμβανομένων υποχρεωτικών σημείων ελέγχου, σαφέστερων προσδοκιών και πιο ενεργού συντονισμού καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.
- Οι διαδικασίες καθοδήγησης θα πρέπει να δομηθούν περαιτέρω, με καθορισμένες στιγμές αλληλεπίδρασης και σαφέστερες κατευθυντήριες γραμμές, προκειμένου να υποστηριχθεί η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των μαθητών και των εταίρων του κλάδου.
- Είναι επίσης σημαντικό να ενισχυθεί η συστημική κατανόηση της βιωσιμότητας, ενθαρρύνοντας τους συμμετέχοντες να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τα υλικά, αλλά και τις διαδικασίες παραγωγής, τον κύκλο ζωής και τη θέση στην αγορά.
- Τέλος, θα πρέπει να συνεχίσει να δίνεται προτεραιότητα στις πρακτικές και επαναληπτικές προσεγγίσεις μάθησης, καθώς αποδείχθηκαν ουσιαστικές για την ανάπτυξη τόσο τεχνικών ικανοτήτων όσο και μιας βαθύτερης κατανόησης της βιώσιμης μόδας.



Πλαίσιο

Το σκέλος «Entre-Fashion» του έργου VETRINE συνάδει με το περιεχόμενο, τις διαδικασίες και τους στόχους των μαθημάτων κλωστοϋφαντουργίας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (EEK) που προσφέρει το Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμά μας. Η βιωσιμότητα στο σχεδιασμό αποτελεί βασικό περιεχόμενο των διδακτικών μας υλικών, οπότε ο διαγωνισμός «Entre-Fashion» εντάχθηκε αρμονικά στη μεθοδολογία διδασκαλίας και μάθησης που ακολουθούμε και έτυχε πολύ θετικής υποδοχής από τους μαθητές μας, τόσο εκείνους που παρακολουθούν τα επίσημα προγράμματα σπουδών όσο και εκείνους που συμμετέχουν σε προγράμματα δια βίου μάθησης και αναβάθμισης δεξιοτήτων/απασχόλησης ανέργων.

Συνολικά, συμμετείχαν 13 φοιτητές, οι οποίοι ανήκαν όλοι στα επίσημα προγράμματα σπουδών, καθώς αποδείχθηκε πιο δύσκολο να εμπλακούν άτομα εκτός των τυπικών εκπαιδευτικών συστημάτων, όπως σχεδιαστές που διαθέτουν ήδη τα δικά τους ατελιέ ή άλλοι

φορείς του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας. Οι μαθητές γνώριζαν ήδη αυτή την προαιρετική φάση του έργου, καθώς απαιτείτο να έχουν παρακολουθήσει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE και να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία όλες τις ενότητες πριν εγγραφούν στο τμήμα EntreFashion. Αυτή η απαίτηση συνέβαλε στο να διασφαλιστεί ότι όλοι οι συμμετέχοντες ξεκινούσαν από μια κοινή βάση γνώσεων και ότι κανένας δεν βρισκόταν σε μειονεκτική θέση ή αγνοούσε τις απαιτήσεις και τους στόχους του διαγωνισμού.

Οι 13 συμμετέχοντες συνέβαλαν με τα σχέδιά τους και βασίστηκαν στη βοήθεια και την καθοδήγηση διαφόρων μεντόρων και εκπαιδευτικών, τόσο δια ζώσης όσο και μέσω διαδικτυακών συνδέσεων, οι οποίοι τους συνόδευσαν στη διαδικασία δημιουργίας των σχεδίων, φροντίζοντας να τηρούνται οι απαιτήσεις βιωσιμότητας και ανακυκλωσιμότητας.

Κύριες προκλήσεις

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο ισπανικός εταίρος ήταν χωρισμένος σε 2 οργανισμούς, μπορούμε να πούμε ότι η επίτευξη του προγραμματισμένου αριθμού των 15 συμμετεχόντων ήταν αρκετά απλή για τον έναν από τους εταίρους και λίγο πιο περίπλοκη για τον άλλο, αλλά μαζί καταφέραμε να παράγουμε τα 15 αναμενόμενα προϊόντα για τον διαγωνισμό χάρη στην ομαλή και τακτική επικοινωνία, τον κοινό προγραμματισμό και τις ευέλικτες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των ζητημάτων συμμετοχής καθώς προέκυπταν.

Ο διαφορετικός χρονικός προγραμματισμός για την ολοκλήρωση της φάσης του EntreFashion θα μπορούσε αρχικά να φανεί ως μειονέκτημα, αλλά το γεγονός ότι διαθέταμε μια παρατεταμένη περίοδο για την παραγωγή των σχεδίων έχει βοηθήσει μέχρι στιγμής. Μας επέτρεψε να αντισταθμίσουμε τις απροσδόκητες αποχωρήσεις ορισμένων φοιτητών που είχαν θέσει σε κίνδυνο τη συμμετοχή τους, αλλά αργότερα άλλαξαν γνώμη.

Αντανακλώντας τα σχόλια των φοιτητών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, μπορούμε να πούμε ότι όλοι ήταν πολύ ικανοποιημένοι με τις δημιουργίες τους και δεν ανέφεραν ιδιαίτερες δυσκολίες, πέρα από το χρόνο και την αφοσίωση που απαιτεί η δημιουργία ενός ενδύματος. Αν υπήρχε κάποιο πρόβλημα, όλοι συμφώνησαν ότι η συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές, την προέλευση κ.λπ. των δωρεών και των ανακυκλωμένων υλικών είναι πολύ δύσκολη, αν όχι αδύνατη.

Επίσης, ορισμένοι από αυτούς παραπονέθηκαν ότι το Εργαλείο Παρακολούθησης ήταν πολύ εκτενές για να συμπληρωθεί και ότι ορισμένες ενότητες και ερωτήσεις φαίνονταν παρόμοιες και επαναλαμβανόμενες. Πρόκειται, ωστόσο, για ένα κατανοητό σχόλιο, λαμβάνοντας υπόψη τη φυσική απροθυμία των φοιτητών να συντάσσουν γραπτή τεκμηρίωση και να εξηγούν λεπτομερώς τις διαδικασίες.

Λύσεις και Προσεγγίσεις

Οι προκλήσεις στην πρόσληψη λύθηκαν, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, μέσω εποικοδομητικής επικοινωνίας μεταξύ της AEG και της TEXFOR, και μπόρεσαν να ληφθούν άμεσα μέτρα για τη συμβολή με τα 15 σχέδια. Όσον αφορά τη συμμετοχή άλλων μαθητών ή συμμετεχόντων εκτός του σχολικού πλαισίου, δεν έχουμε σκεφτεί άλλη πιθανή λύση πέρα από το να αφιερώσουμε περισσότερο χρόνο στη δημοσιοποίηση της δραστηριότητας. Ωστόσο, δεν είμαστε σίγουροι ότι

ακόμη και ο περισσότερος χρόνος σε αυτό θα έλυνε το πρόβλημα, καθώς η εντύπωση που

αποκορίσαμε από τα λεγόμενα των μεντόρων είναι ότι οι επαγγελματίες του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας είναι ήδη πολύ απασχολημένοι με την ανάπτυξη των δικών τους εμπορικών σημάτων και τη διαχείριση των δικών τους επιχειρήσεων, ώστε να βρουν το χρόνο και τη δέσμευση να παρακολουθήσουν πρώτα το διαδικτυακό μάθημα CBP (απαραίτητη προϋπόθεση) και στη συνέχεια να συμμετάσχουν στη φάση του διαγωνισμού.

Δεν υπήρχε κατάλληλη λύση για την έλλειψη ολοκληρωμένων πληροφοριών σχετικά με την προέλευση, τις διαδικασίες παραγωγής κ.λπ. των δωρηθέντων υλικών. Όλα τα κομμάτια υφάσματος παραδόθηκαν χύμα, οπότε δεν υπήρχαν ετικέτες στα ρολά και τα δωρηθέντα ενδύματα ήταν επίσης μη ταυτοποιημένα. Ωστόσο, όταν το υλικό δεν ήταν πλήρως αναγνωρίσιμο με την αφή, οι μαθητές μπορούσαν πάντα να αξιοποιήσουν τις τεχνικές εργαστηριακής ανάλυσης () που είχαν μάθει και να αναλύσουν τις ίνες.

Οι συμμετέχοντες επωφελήθηκαν από τη βοήθεια και την παρουσία του μέντορά τους και, παρά τις λίγες παραπόνες σχετικά με το Εργαλείο Παρακολούθησης, είναι προφανές ότι αυτό προσέφερε πολλές πληροφορίες και γνώσεις για ολόκληρη τη διαδικασία σχεδιασμού και παραγωγής.

Βασικά διδάγματα

Όλοι οι συμμετέχοντες τόνισαν τη σημασία της διεξαγωγής εκτεταμένης έρευνας πριν ξεκινήσει κανείς να σχεδιάζει οτιδήποτε. Μέσω της έρευνας μπορεί κανείς να ευθυγραμμίσει τις αρχικές του ιδέες με τις απαιτήσεις του διαγωνισμού και τα διαθέσιμα υλικά.

Μια άλλη σημαντική πτυχή ήταν η έμφαση που πρέπει να δοθεί στη χρήση του προϊόντος. Αρκετά από τα σχέδια προορίζονται για τις παραστατικές τέχνες, όπως ο κινηματογράφος, το θέατρο και η όπερα, ενώ άλλα έχουν σχεδιαστεί κυρίως για χρήση σε ιδιωτικές εκδηλώσεις.

Συνολικά, η εναρμόνιση του σχεδιασμού με τη σκοπιμότητά του αποτέλεσε επίσης ένα βασικό δίδαγμα που αντλήθηκε, κυρίως από τις συμβουλές των μεντόρων, οι οποίες βασίζονταν στην καλύτερη γνώση τους σχετικά με τις πραγματικότητες της αγοράς και τις επιχειρηματικές ανάγκες.

Όσον αφορά τις πηγές υλικών, κάθε Σεπτέμβριο, παράλληλα με την έναρξη του μαθήματος, οι φοιτητές όλων των ειδικοτήτων της κλωστοϋφαντουργίας διοργανώνουν μια έντονη εκστρατεία ζητώντας από τους προμηθευτές υφασμάτων υπολείμματα κοπών και χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για να συλλέγουν μεταχειρισμένα ρούχα και κάθε είδους υφάσματα που έχουν χρησιμοποιηθεί για άλλους σκοπούς ή έχουν απομείνει. Με αυτόν τον τρόπο, δεν υπάρχει ποτέ έλλειψη υλικών.

Φαίνεται ότι οι φοιτητές που συμμετείχαν στο τμήμα «Entre-Fashion» έχουν ήδη εσωτερικεύσει πολύ καλά τη σημασία της απαίτησης για βιωσιμότητα όσον αφορά τη δημιουργία ενός κλωστοϋφαντουργικού προϊόντος. Η πρακτική της χρήσης ανακυκλωμένων υλικών τους έρχεται φυσικά και έχουν μάθει ότι είναι απολύτως δυνατό να δημιουργήσουν κάτι με διαφορετική χρήση από αυτήν για την οποία είχε αρχικά προοριστεί.

Συστάσεις

Με βάση την εμπειρία μας, θα συνιστούσαμε τον καθορισμό λιγότερο φιλόδοξων στόχων προσέλκυσης, καθώς για την πλήρη συμμετοχή πρέπει να βασιζόμαστε στη δέσμευση όλων

των συμμετεχόντων. Η εμπειρία και η κοινή λογική μας δείχνουν ότι, μεταξύ 60 ατόμων (15 διαγωνιζόμενοι σε 4 χώρες), υπάρχει πάντα η πιθανότητα ένα ορισμένο ποσοστό από αυτούς να αντιμετωπίσει προβλήματα που θα τους εμποδίσουν να ολοκληρώσουν τη φάση.

Στην περίπτωση αυστηρών δεικτών απόδοσης (KPI) σε παρόμοια εκπαιδευτικά προγράμματα, προτείνουμε να επιδιώξετε τη συμμετοχή μεγαλύτερου αριθμού φοιτητών από τον στόχο για τον τελικό αριθμό εργασιών, ώστε να ληφθούν υπόψη οι «αποχωρήσεις»: ο αριθμός των συμμετεχόντων θα πρέπει να είναι ευέλικτος και να θεωρείται περισσότερο ως ιδανικό παρά ως καθορισμένος στόχος, έτσι ώστε όποιος επιθυμεί να μπορεί να προσπαθήσει να συμμετάσχει.

5.7.3. Ελλάδα



Πλαίσιο

Στην εφαρμογή της διαδικασίας Entre-Fashion στην Ελλάδα συμμετείχαν 15 άτομα, τα οποία ολοκλήρωσαν με επιτυχία ολόκληρη τη διαδικασία. Οι συμμετέχοντες επιλέχθηκαν από τον

οργανισμό αφού είχαν ολοκληρώσει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE και είχαν εκφράσει ρητά το ενδιαφέρον τους να προχωρήσουν στο επόμενο στάδιο. Αυτό εξασφάλισε ότι όλοι οι συμμετέχοντες εισήλθαν στη διαδικασία με μια κοινή βάση γνώσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα και την κυκλική μόδα, καθώς και με σαφή προσωπική κινητοποίηση για την περαιτέρω ανάπτυξη των ιδεών τους.

Η ομάδα των συμμετεχόντων στην Ελλάδα ήταν ποικιλόμορφη όσον αφορά το υπόβαθρο και την εμπειρία τους. Ορισμένοι συμμετέχοντες είχαν παρακολουθήσει επίσημες σπουδές σχετικές με τη μόδα, το σχεδιασμό ή δημιουργικούς τομείς, ενώ άλλοι δεν είχαν ακόμη ακαδημαϊκή κατάρτιση στον κλάδο, αλλά διέθεταν πρακτική εμπειρία, προσωπική δέσμευση και έντονο ενδιαφέρον για τη βιώσιμη μόδα. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι συμμετέχοντες δεν ήταν φοιτητές του EUROTRAINING, γεγονός που κατέστησε την εφαρμογή στην Ελλάδα ιδιαίτερα σημαντική ως παράδειγμα « » (εξωστρέφειας) πέρα από την άμεση βάση μαθητών του οργανισμού.

Τα έργα που ανέπτυξαν οι Έλληνες συμμετέχοντες αντανakλούσαν μια ευρεία κατανόηση της βιωσιμότητας στη μόδα, συνδυάζοντας δημιουργικότητα, επαναχρησιμοποίηση υλικών, προσωπική αφήγηση και κυκλική σκέψη. Ορισμένες ιδέες βασίζονταν στην αναβάθμιση (upcycling) ιστορικών υφασμάτων και υλικών με συναισθηματική αξία, ενώ άλλες εστίαζαν στην επαναχρησιμοποίηση υπολειμμάτων υφασμάτων από προηγούμενα έργα και στη μετατροπή υφιστάμενων πόρων σε νέα ενδύματα. Τα παραδείγματα αυτά κατέδειξαν ότι ο σχεδιασμός βιώσιμης μόδας μπορεί να προκύψει τόσο από τεχνικές γνώσεις όσο και από προσωπική δέσμευση, πειραματισμό και επίγνωση του πλαισίου.

Κύριες προκλήσεις

Μία από τις κύριες προκλήσεις στην εφαρμογή του προγράμματος στην Ελλάδα ήταν η ετερογένεια των προφίλ των συμμετεχόντων. Ενώ αυτή η ποικιλομορφία εμπλούτισε τη διαδικασία, σήμαινε επίσης ότι οι συμμετέχοντες εισέρχονταν στη φάση ανάπτυξης με διαφορετικά επίπεδα τεχνικών γνώσεων, σχεδιαστικής ωριμότητας και εξοικείωσης με δομημένες διαδικασίες ανάπτυξης προϊόντων. Ορισμένοι συμμετέχοντες ένιωθαν άνετα με την κατασκευή ενδυμάτων και την ανάπτυξη ιδεών, ενώ άλλοι χρειάζονταν περισσότερη υποστήριξη για να μετατρέψουν τις ιδέες τους σε εφικτά και καλά τεκμηριωμένα αποτελέσματα.

Μια άλλη πρόκληση αφορούσε την πρακτική εφαρμογή των αρχών της βιωσιμότητας. Οι συμμετέχοντες συχνά εμπνέονταν από ισχυρά δημιουργικά concept ή προσωπικές ιστορίες, αλλά έπρεπε να μάθουν πώς να τα ευθυγραμμίζουν με εφικτές επιλογές υλικών, στρατηγικές κυκλικής οικονομίας και ρεαλιστικές αποφάσεις παραγωγής. Σε αρκετές περιπτώσεις, η πρόκληση δεν ήταν μόνο να σχεδιάσουν με βιώσιμο τρόπο, αλλά και να αιτιολογήσουν και να επικοινωνήσουν με σαφήνεια γιατί ένα προϊόν θα μπορούσε να θεωρηθεί βιώσιμο.

Οι περιορισμοί που σχετίζονται με τα υλικά αναδείχθηκαν επίσης ως σημαντικό ζήτημα. Τα παραδείγματα που παρέθεσαν οι Έλληνες συμμετέχοντες υποδεικνύουν ότι η πρόσβαση σε βιώσιμα υφάσματα και η τοπική διαθεσιμότητα εξειδικευμένων επιλογών υλικών παραμένουν περιορισμένες στο ελληνικό πλαίσιο. Ως αποτέλεσμα, οι συμμετέχοντες συχνά βασίζονταν σε ήδη διαθέσιμα υφάσματα, αποθέματα, υπολείμματα υλικών ή υπάρχοντα ενδύματα και υφάσματα, κάτι που απαιτούσε ευελιξία και προσαρμογή καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Επιπλέον, ορισμένοι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν τεχνικές δυσκολίες κατά τη διάρκεια της κατασκευής, ειδικά όταν εργάζονταν με ευαίσθητα, παλιά, πλισέ ή κατά άλλο τρόπο απαιτητικά υλικά. Αυτές οι καταστάσεις απαιτούσαν πρακτική επίλυση προβλημάτων, απλοποίηση του σχεδιασμού και συνεχή αναστοχασμό σχετικά με τον τρόπο διατήρησης τόσο της ιδέας όσο και της αξίας βιωσιμότητας του τελικού δημιουργήματος.

Λύσεις και Προσεγγίσεις

Ένα βασικό πλεονέκτημα της εφαρμογής στην Ελλάδα ήταν η επιλογή συμμετεχόντων που είχαν ήδη ολοκληρώσει το CBP και είχαν επιλέξει εθελοντικά να συνεχίσουν στη διαδικασία του Entre-Fashion. Αυτό συνέβαλε στη δημιουργία μιας αφοσιωμένης ομάδας συμμετεχόντων με υπάρχουσα ευαισθητοποίηση σε θέματα βιωσιμότητας και προθυμία να εμπλακούν σε μια μακρύτερη και πιο απαιτητική πορεία ανάπτυξης.

Για την αντιμετώπιση των διαφορών στο υπόβαθρο και το επίπεδο δεξιοτήτων, η διαδικασία άφηνε περιθώρια ευελιξίας και ατομικών διαδρομών. Οι συμμετέχοντες μπόρεσαν να αναπτύξουν έργα με βάση τους δικούς τους πόρους, τις εμπειρίες τους και τη σχεδιαστική τους γλώσσα, συνεχίζοντας παράλληλα να εργάζονται εντός του κοινού πλαισίου του Entre-Fashion. Αυτό κατέστησε τη διαδικασία χωρίς αποκλεισμούς για συμμετέχοντες τόσο με τυπικές όσο και με μη τυπικές μαθησιακές διαδρομές.

Η καθοδήγηση και η συμβουλευτική υποστήριξη διαδραμάτισαν επίσης σημαντικό ρόλο. Η υποστήριξη από τους μέντορες και το προσωπικό του προγράμματος βοήθησε τους συμμετέχοντες να επικυρώσουν τις ιδέες τους, να αναστοχαστούν σχετικά με τις επιλογές βιωσιμότητας και να ξεπεράσουν τεχνικές ή εννοιολογικές αβεβαιότητες. Για ορισμένους συμμετέχοντες, οι διαδικτυακές συναντήσεις και οι δομημένες ανταλλαγές απόψεων αποδείχθηκαν ιδιαίτερα χρήσιμες για τη διασαφήνιση των προσδοκιών και τη διατήρηση της αυτοπεποίθησης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

Μια ιδιαίτερα αποτελεσματική προσέγγιση στην Ελλάδα ήταν η εκτεταμένη χρήση υφιστάμενων υλικών ως αφετηρίας για το σχεδιασμό. Αντί να εξαρτώνται από νέες προμήθειες, οι συμμετέχοντες συχνά εργάζονταν με υλικά που είχαν ήδη στη διάθεσή τους, όπως υφάσματα της οικογένειας, υπολείμματα υφασμάτων ή εξαρτήματα από προηγούμενα ημιτελή ενδύματα. Αυτό μείωσε τα απόβλητα, έκανε την κυκλικότητα απτή και ενθάρρυνε την πρακτική κατανόηση της επαναχρησιμοποίησης, του επανασχεδιασμού και της ανάκτησης αξίας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι συμμετέχοντες ενσωμάτωσαν επίσης στον σχεδιασμό την πολυλειτουργικότητα, τη συναισθηματική ανθεκτικότητα και τη συμβολική αφήγηση, ενισχύοντας τόσο τη διάσταση της βιωσιμότητας όσο και τη μοναδικότητα του τελικού αποτελέσματος.

Βασικά διδάγματα

Η ελληνική εμπειρία έδειξε ότι η ανάπτυξη της βιώσιμης μόδας δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την τυπική εκπαίδευση. Οι συμμετέχοντες χωρίς τυπικές σπουδές στη μόδα ήταν ακόμα σε θέση να συμμετάσχουν ουσιαστικά στη διαδικασία, όταν διέθεταν πρακτική εμπειρία, ισχυρό κίνητρο και επαρκή καθοδήγηση. Αυτό υποδηλώνει ότι η εκμάθηση της επιχειρηματικής και βιώσιμης μόδας μπορεί να ανοιχτεί με επιτυχία σε ευρύτερες ομάδες-στόχους, υπό την προϋπόθεση ότι το πλαίσιο είναι καλά δομημένο.

Ένα άλλο σημαντικό δίδαγμα ήταν ότι η βιωσιμότητα μπορεί να εκφραστεί με πολλαπλούς τρόπους. Στα ελληνικά έργα, η βιωσιμότητα δεν περιοριζόταν στη χρήση πιστοποιημένων υλικών. Αντανακλούσε επίσης μέσω της αναβάθμισης (upcycling), της φιλοσοφίας «μηδενικών αποβλήτων», της επαναχρησιμοποίησης υφιστάμενων πόρων, της συναισθηματικής σύνδεσης με τα υλικά, της ανθεκτικότητας και της πολυλειτουργικής χρήσης. Αυτή η ευρύτερη αντίληψη είναι ιδιαίτερα πολύτιμη σε περιβάλλοντα όπου η πρόσβαση σε πιστοποιημένα ή εξειδικευμένα βιώσιμα υλικά είναι περιορισμένη.

Τα παραδείγματα ανέδειξαν επίσης τη σημασία της αφήγησης ιστοριών και της συναισθηματικής αξίας στη βιώσιμη μόδα. Η μετατροπή ενός οικογενειακού κειμηλίου σε ένα σύγχρονο ένδυμα ή η επαναχρησιμοποίηση υλικών από προηγούμενα έργα έδωσε στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να δημιουργήσουν προϊόντα με βαθύτερο νόημα, ταυτότητα και συνέχεια. Αυτό ενισχύει την ιδέα ότι η βιωσιμότητα στη μόδα δεν είναι μόνο τεχνική, αλλά και πολιτισμική και προσωπική.

Τέλος, η διαδικασία επιβεβαίωσε ότι οι περιορισμοί μπορούν να αποδειχθούν παραγωγικοί. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα υλικών, η τεχνική πολυπλοκότητα και η ανάγκη προσαρμογής των ιδεών στις πραγματικές συνθήκες δεν αποδυνάμωσαν απαραίτητα τα αποτελέσματα. Αντίθετα, συχνά ώθησαν τους συμμετέχοντες να γίνουν πιο δημιουργικοί, επινοητικοί και συνειδητοί στις σχεδιαστικές τους αποφάσεις.

Συστάσεις

Με βάση την εφαρμογή στην Ελλάδα, μπορούν να διατυπωθούν διάφορες συστάσεις για μελλοντικές εκδόσεις της διαδικασίας Entre-Fashion.

Πρώτον, θα πρέπει να διατηρηθεί η απαίτηση οι συμμετέχοντες να ολοκληρώνουν το CBP πριν εισέλθουν στη φάση ανάπτυξης του προϊόντος, καθώς δημιουργεί μια ισχυρή κοινή βάση και βελτιώνει την προετοιμασία. Ταυτόχρονα, οι μελλοντικές υλοποιήσεις θα πρέπει να παραμείνουν ανοιχτές σε συμμετέχοντες με διαφορετικό εκπαιδευτικό και επαγγελματικό υπόβαθρο, όχι μόνο σε όσους είναι επί του παρόντος εγγεγραμμένοι σε επίσημα εκπαιδευτικά προγράμματα μόδας.

Δεύτερον, θα πρέπει να παρέχεται πρόσθετη υποστήριξη για τη μετατροπή των εννοιών της βιωσιμότητας σε συγκεκριμένες αποφάσεις σχεδιασμού και παραγωγής. Οι συμμετέχοντες θα μπορούσαν να επωφεληθούν από πιο δομημένη καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο αιτιολόγησης των ισχυρισμών βιωσιμότητας, την αξιολόγηση των επιλογών υλικών και την επικοινωνία των στρατηγικών κυκλικής οικονομίας με σαφήνεια και αξιοπιστία.

Τρίτον, θα ήταν χρήσιμο να ενισχυθεί η υποστήριξη όσον αφορά την προμήθεια υλικών στο ελληνικό πλαίσιο. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τοπικούς προμηθευτές, επιλογές από αποθέματα που δεν πωλούνται, πιστοποιημένα υλικά και εναλλακτικές οδούς προμήθειας θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους συμμετέχοντες να λαμβάνουν πιο τεκμηριωμένες αποφάσεις και να μειώσουν την αβεβαιότητα κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης.

Τέταρτον, η διαδικασία θα πρέπει να συνεχίσει να ενθαρρύνει τη χρήση υφιστάμενων υλικών, στρατηγικών αναβάθμισης (upcycling) και πολυλειτουργικού σχεδιασμού, καθώς αυτές αποδείχθηκαν ιδιαίτερα σχετικές και προσιτές προσεγγίσεις στην Ελλάδα. Αυτές οι μέθοδοι όχι μόνο μειώνουν τα απόβλητα, αλλά βοηθούν επίσης τους συμμετέχοντες να συνδέσουν τη

βιωσιμότητα με τη δημιουργικότητα και την ταυτότητα.

Τέλος, η καθοδήγηση θα πρέπει να παραμείνει κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας, με τακτικούς ελέγχους που υποστηρίζουν τόσο την τεχνική εξέλιξη όσο και τη στοχαστική μάθηση. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε μικτές ομάδες, όπου οι συμμετέχοντες ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά ως προς την εμπειρία, την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα να οργανώνουν την εργασία τους ανεξάρτητα.

5.7.4. Βουλγαρία



Πλαίσιο

Στην εφαρμογή της διαδικασίας Entre-Fashion στη Βουλγαρία συμμετείχαν συνολικά 22 μαθητές ΕΕΚ, αριθμός ελαφρώς χαμηλότερος από τον αρχικό στόχο των 24 συμμετεχόντων. Οι μαθητές προσλήφθηκαν από ένα γυμνάσιο και τάξεις επαγγελματικής εκπαίδευσης που

παρέχουν κατάρτιση στον τομέα της μόδας, με την υποστήριξη δια ζώσης παρουσιάσεων, άμεσης αλληλεπίδρασης με τους εκπαιδευτικούς και διάδοσης μέσω των κοινωνικών δικτύων.

Η συμμετοχή περιορίστηκε σε φοιτητές που ήταν εγγεγραμμένοι σε προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης σχετιζόμενα με τη μόδα, καθώς θεωρήθηκε ότι είχαν περισσότερες πιθανότητες να συμμετάσχουν σε μια δομημένη, μακροπρόθεσμη πρωτοβουλία που απαιτούσε τόσο δημιουργική όσο και τεχνική συμμετοχή. Επιπλέον, απαιτήθηκε από όλους τους συμμετέχοντες να έχουν ολοκληρώσει το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων (CBP) του Green VETRINE, ώστε να διασφαλιστεί ένα κοινό επίπεδο βασικών γνώσεων. Η απαίτηση αυτή εκπληρώθηκε επιτυχώς από όλους τους συμμετέχοντες.

Όλοι οι συμμετέχοντες προέρχονταν από εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς τα δομημένα μαθησιακά περιβάλλοντα διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διευκόλυνση της συμμετοχής σε πρωτοβουλίες αυτής της φύσης. Θεωρήθηκε ότι άτομα εκτός αυτών των πλαισίων ενδέχεται να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερα εμπόδια στη συμμετοχή τους και δυσκολίες στην υλοποίηση του έργου.

Η διαδικασία υλοποιήθηκε σε συνεργασία με εταίρους του κλάδου που ενήργησαν ως μέντορες, εκπροσωπώντας διαφορετικά τμήματα της αλυσίδας αξίας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Η συνεργασία αυτή επέτρεψε στους εκπαιδευόμενους να συνδέσουν την ανάπτυξη του σχεδιασμού με τις πραγματικές πρακτικές και τους περιορισμούς του κλάδου.

Κύριες προκλήσεις

Η πρόσληψη συμμετεχόντων δεν ήταν δύσκολη. Πολλοί φοιτητές συμμετείχαν με ενθουσιασμό και έντονο ενδιαφέρον. Ωστόσο, η κινητοποίηση των φοιτητών να συμμετάσχουν σε εξωσχολικές δραστηριότητες αποδείχθηκε δύσκολη λόγω του συνολικού φόρτου εργασίας τους από άλλες σχολικές υποχρεώσεις. Αρχικά, η πρόοδος ήταν πιο αργή έως ότου αποσαφηνιστούν οι ιδέες και ξεκινήσει η φάση της πραγματικής παραγωγής.

Μια άλλη σημαντική πρόκληση αφορούσε το χρονοδιάγραμμα. Το αρχικό σχέδιο προέβλεπε μια συνεχή διαδικασία ανάπτυξης οκτώ μηνών· ωστόσο, η έναρξη της πρωτοβουλίας συνέπεσε με το τέλος του ακαδημαϊκού έτους, όταν οι φοιτητές επικεντρώνονταν στις τελικές αξιολογήσεις. Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, η συμμετοχή μειώθηκε σημαντικά και η εμπλοκή τους έπρεπε να αναζωογονηθεί τον Σεπτέμβριο μέσω πρόσθετων δραστηριοτήτων. Ως αποτέλεσμα, η ουσιαστική φάση ανάπτυξης πραγματοποιήθηκε μεταξύ Σεπτεμβρίου και Φεβρουαρίου, αντί να ακολουθήσει το αρχικά προγραμματισμένο χρονοδιάγραμμα.

Η διατήρηση της εμπλοκής των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αποδείχθηκε επίσης δύσκολη. Ενώ ορισμένοι συμμετέχοντες παρέμειναν σταθερά ενεργοί, άλλοι παρουσίασαν ακανόνιστη συμμετοχή, ιδίως όσον αφορά την αλληλεπίδρασή τους με τους μέντορες. Αν και το εργαλείο παρακολούθησης υποστήριζε τακτικές ενημερώσεις και ανατροφοδότηση, δεν αρκούσε από μόνο του για να εξασφαλίσει τη συνεχή εμπλοκή.

Από τεχνική άποψη, οι εκπαιδευόμενοι αντιμετώπισαν δυσκολίες που σχετίζονταν με την προμήθεια βιώσιμων υλικών, την προσαρμογή των αρχικών ιδεών στους διαθέσιμους πόρους και τη διαχείριση των περιορισμών στην παραγωγή. Αυτές οι προκλήσεις συχνά απαιτούσαν σημαντικές τροποποιήσεις στις αρχικές σχεδιαστικές ιδέες.

Οι μέντορες εντόπισαν επίσης κενά σε βασικές διατομεακές ικανότητες, ιδίως στη διαχείριση του χρόνου, την οργάνωση και την προληπτική επικοινωνία, τα οποία επηρέασαν τον ρυθμό και τη συνέπεια της διαδικασίας.

Λύσεις και προσεγγίσεις

Για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η άμεση αλληλεπίδραση και η συνεχής συζήτηση με τους μέντορες αποδείχθηκαν ουσιαστικής σημασίας. Κάθε αλλαγή στην αρχική ιδέα συζητήθηκε πρόσωπο με πρόσωπο με τους μέντορες, οι οποίοι παρείχαν ενεργά καθοδήγηση και οδηγίες για τη σωστή υλοποίηση των ιδεών των προϊόντων.

Μετά τη θερινή περίοδο, οργανώθηκαν επιπλέον συναντήσεις, συζητήσεις και σύντομες συνεδρίες για την ανανέωση των γνώσεων και των εργασιών του έργου. Αν και η πρόοδος επαναλήφθηκε με βραδύτερο ρυθμό, η προσέγγιση αυτή εξασφάλισε τη συνέχεια της διαδικασίας.

Το εργαλείο παρακολούθησης παρείχε ένα δομημένο πλαίσιο για την παρακολούθηση της προόδου και τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις δραστηριότητες, τις προκλήσεις και τις σκέψεις των μαθητών. Παρά τα διαφορετικά επίπεδα συμμετοχής, συνέβαλε στην τεκμηρίωση της διαδικασίας και στη στήριξη του συντονισμού.

Οι εκπαιδευόμενοι υιοθέτησαν μια επαναληπτική προσέγγιση στην ανάπτυξη προϊόντων, προσαρμόζοντας τις ιδέες τους με βάση τη διαθεσιμότητα υλικών, την τεχνική σκοπιμότητα και την ανατροφοδότηση των μεντόρων. Αυτή η ευελιξία αποδείχθηκε ουσιαστική για την υπέρβαση των περιορισμών.

Βασικά διδάγματα

Η εμπειρία στη Βουλγαρία έδειξε ότι η βιώσιμη ανάπτυξη προϊόντων είναι εγγενώς μια επαναληπτική διαδικασία. Οι μαθητές ανακάλυψαν νέες ευκαιρίες για να αναπτύξουν τα ταλέντα τους και να εκφραστούν δημιουργικά. Τα βιώσιμα υλικά προσφέρουν απεριόριστες δυνατότητες όταν υπάρχουν επαρκείς πόροι.

Αρχικά, η προμήθεια υλικών αποδείχθηκε δύσκολη, γεγονός που ανάγκασε τους μαθητές να προσαρμόζουν επανειλημμένα τις ιδέες τους λόγω περιορισμών στα υλικά, τεχνικών δυσκολιών και περιορισμών σχετικά με τη σκοπιμότητα. Αυτό ανέδειξε τη σημασία της ευελιξίας και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων.

Η προμήθεια βιώσιμων υλικών αναδείχθηκε ως βασική πρόκληση, επηρεάζοντας τόσο τις σχεδιαστικές αποφάσεις όσο και τα τελικά αποτελέσματα.

Ένα άλλο σημαντικό δίδαγμα είναι η ανάγκη εξισορρόπησης της δημιουργικότητας με τη σκοπιμότητα. Ενώ οι μαθητές στόχευαν στην ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, έπρεπε να ευθυγραμμίσουν αυτές τις φιλοδοξίες με τις πραγματικές συνθήκες παραγωγής, τους διαθέσιμους πόρους και τους χρονικούς περιορισμούς.

Η διαδικασία ενίσχυσε επίσης την κατανόηση της βιωσιμότητας ως συστημικής έννοιας – η οποία εκτείνεται πέρα από την επιλογή υλικών και περιλαμβάνει τις διαδικασίες παραγωγής, την ανθεκτικότητα, τη σκέψη με βάση τον κύκλο ζωής και τις υπεύθυνες πρακτικές σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας.

Οι μέντορες τόνισαν τη σημασία της ευθυγράμμισης των σχεδιαστικών ιδεών με τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων του κόστους, της δυνατότητας κλιμάκωσης και των προσδοκιών των καταναλωτών.

Συστάσεις

Με βάση την εμπειρία στη Βουλγαρία, μπορούν να διατυπωθούν οι ακόλουθες συστάσεις:

- Τα προγράμματα εργασίας και ο προγραμματισμός θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο, λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη την καλοκαιρινή περίοδο, η οποία συνήθως προορίζεται για διακοπές.
- Η ισχυρότερη ενσωμάτωση στα εκπαιδευτικά προγράμματα, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσής τους στις επίσημες ώρες διδασκαλίας και της ενεργού συμμετοχής των εκπαιδευτικών, μπορεί να βελτιώσει σημαντικά τη συμμετοχή.
- Οι προσπάθειες προσέλκυσης και οι μηχανισμοί εμπλοκής θα πρέπει να υποστηρίζονται από πρόσθετα κίνητρα, προκειμένου να ενισχυθεί η δέσμευση των συμμετεχόντων.
- Οι διαδικασίες καθοδήγησης θα πρέπει να δομηθούν περαιτέρω με σαφείς κατευθυντήριες γραμμές.
- Πρέπει να ενισχυθεί η αντίληψη της βιωσιμότητας ως συστημικής διαδικασίας.
- Οι πρακτικές και επαναληπτικές προσεγγίσεις μάθησης πρέπει να παραμείνουν προτεραιότητα, καθώς υποστηρίζουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη ικανοτήτων.

6. Εμπειρίες των μαθητών και πορεία των έργων

6.1. Εισαγωγή

Κεντρικό στοιχείο της διαδικασίας **Entre-Fashion** ήταν η ευκαιρία που δόθηκε στους μαθητές να μεταφράσουν τις αρχές της βιωσιμότητας σε συγκεκριμένες εμπειρίες ανάπτυξης προϊόντων. Καθ' όλη τη διάρκεια αυτής της πορείας, οι συμμετέχοντες εντάχθηκαν σε μια δομημένη διαδικασία που τους καθοδήγησε από την αρχική ανάπτυξη της ιδέας έως πιο εκλεπτυσμένα και βιώσιμα τελικά προϊόντα.

Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, **οι μαθητές εξερεύνησαν διαφορετικές προσεγγίσεις στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη προϊόντων ένδυσης, ενώ παράλληλα αναλογίζονταν συνεχώς την περιβαλλοντική ευθύνη, τις επιλογές υλικών και τις πρακτικές πραγματικότητες της παραγωγής μόδας.**

Αντί να προσεγγίζουν τη βιωσιμότητα ως μια αφηρημένη έννοια, οι μαθητές κλήθηκαν να την ενσωματώσουν ως μέρος μιας συνεχούς διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Αυτό περιελάμβανε την αντιμετώπιση περιορισμών, την προσαρμογή ιδεών και την εξισορρόπηση των παραμέτρων βιωσιμότητας με τη σκοπιμότητα, τη δημιουργικότητα και τους διαθέσιμους πόρους.

Οι εκπαιδευόμενοι κατέγραψαν τις εμπειρίες τους μέσω σύντομων κειμένων αναστοχασμού και προσωπικών ημερολογίων, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με τα κίνητρά τους, τις δημιουργικές διαδικασίες και τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων τους. Αυτές οι αναστοχαστικές καταγραφές αποτελούν βασικό στοιχείο της μεθοδολογίας, υποστηρίζοντας τόσο την ατομική μάθηση όσο και την

αξιολόγηση της συνολικής διαδικασίας.

Η ανάλυση αυτών των αναστοχασμών παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι αναδυόμενοι επαγγελματίες της μόδας ασχολούνται με τις έννοιες της βιωσιμότητας στην πράξη, καθώς και για το πώς δομημένες εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες, όπως το VETRINE, μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη πιο υπεύθυνων και ενημερωμένων πρακτικών σχεδιασμού.

Από τις εμπειρίες των μαθητών προέκυψαν διάφορα κοινά θέματα, τα οποία υπογραμμίζουν τόσο τις ευκαιρίες όσο και τις πολυπλοκότητες που συνδέονται με την ανάπτυξη βιώσιμων προϊόντων μόδας. Αυτές οι πληροφορίες είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τους εκπαιδευτικούς και τους ενδιαφερόμενους φορείς που επιδιώκουν να κατανοήσουν πώς η μάθηση σχετικά με τη βιωσιμότητα μπορεί να μεταφραστεί αποτελεσματικά στην πράξη και να ενσωματωθεί στις διαδικασίες σχεδιασμού.

6.2. Κίνητρα και προσωπική εμπλοκή με τη βιωσιμότητα

Ένα από τα πιο εντυπωσιακά στοιχεία στις σκέψεις των μαθητών είναι η ισχυρή προσωπική κινητοποίηση για ενασχόληση με ζητήματα βιωσιμότητας. Πολλοί συμμετέχοντες εξέφρασαν την επιθυμία να επανεξετάσουν τις παραδοσιακές πρακτικές της μόδας και να διερευνήσουν εναλλακτικές προσεγγίσεις που δίνουν προτεραιότητα στην περιβαλλοντική ευθύνη.

Για αρκετούς μαθητές, η βιωσιμότητα συνδέονταν στενά με ανησυχίες σχετικά με τα απόβλητα, την υπερπαραγωγή και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις της βιομηχανίας της μόδας. Άλλοι τόνισαν τη σημασία της δημιουργίας ενδυμάτων που θα μπορούσαν να διαρκέσουν περισσότερο, να χρησιμοποιηθούν με πολλαπλούς τρόπους ή να βασίζονται σε υλικά με μικρότερο περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Σε πολλές περιπτώσεις, οι συμμετέχοντες περιέγραψαν τη βιωσιμότητα όχι μόνο ως τεχνική απαίτηση, αλλά και ως προσωπική αξία που επηρεάζει τις σχεδιαστικές τους αποφάσεις. Αυτή η προοπτική ενθάρρυνε τους μαθητές του προγράμματος « » να αναστοχαστούν πιο βαθιά σχετικά με τη σχέση μεταξύ δημιουργικότητας, ευθύνης και του μέλλοντος της μόδας.

Η διαδικασία «Entre-Fashion» παρείχε ένα πλαίσιο στο οποίο αυτά τα κίνητρα μπορούσαν να μετατραπούν σε πρακτικό πειραματισμό, επιτρέποντας στους μαθητές να δοκιμάσουν ιδέες και να εξερευνήσουν διαφορετικές σχεδιαστικές λύσεις που συνάδουν με τις αρχές της βιωσιμότητας.

6.3. Πειραματισμός με υλικά και βιώσιμο σχεδιασμό

Η επιλογή υλικών αναδείχθηκε ως μία από τις σημαντικότερες πτυχές των έργων των μαθητών. Οι συμμετέχοντες εξερεύνησαν διαφορετικούς τύπους ινών και υφασμάτων, συμπεριλαμβανομένων φυσικών υλικών, ανακυκλωμένων υφασμάτων και καινοτόμων εναλλακτικών λύσεων.

Αρκετοί μαθητές τόνισαν τη σημασία της κατανόησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των επιλογών υλικών. Αυτό περιελάμβανε τη λήψη υπόψη παραγόντων όπως η ανθεκτικότητα, η ανακυκλωσιμότητα και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα που συνδέεται με την παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων.

Εικόνα 6: Η φοιτήτρια της AEG, IDOIA RAZQUIN, εργάζεται με υπολείμματα υφασμάτων



Ο πειραματισμός με τα υλικά οδήγησε συχνά τους μαθητές να επανεξετάσουν τις παραδοσιακές σχεδιαστικές προσεγγίσεις. Ορισμένοι συμμετέχοντες διερεύνησαν τη χρήση πολυλειτουργικών ενδυμάτων που μπορούν να φορεθούν με διαφορετικούς τρόπους, μειώνοντας έτσι την ανάγκη για πολλά διαφορετικά είδη. Άλλοι επικεντρώθηκαν σε αρθρωτούς σχεδιασμούς ή προσαρμόσιμες κατασκευές που θα μπορούσαν να παρατείνουν τη διάρκεια ζωής ενός προϊόντος.

Αυτές οι διερευνήσεις καταδεικνύουν πώς οι παράγοντες βιωσιμότητας μπορούν να επηρεάσουν τόσο τις αισθητικές όσο και τις λειτουργικές πτυχές του σχεδιασμού ενδυμάτων, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να προσεγγίσουν τη δημιουργία μόδας από μια πιο ολιστική προοπτική.

6.4. Ισορροπία μεταξύ δημιουργικότητας και βιωσιμότητας

Ένα επαναλαμβανόμενο θέμα στις σκέψεις των μαθητών ήταν η πρόκληση της εξισορρόπησης της δημιουργικής έκφρασης με τους στόχους της βιωσιμότητας.

Ενώ οι συμμετέχοντες ήταν πρόθυμοι να ενσωματώσουν περιβαλλοντικά υπεύθυνες πρακτικές στα έργα τους, συχνά αντιμετώπιζαν πρακτικούς περιορισμούς που σχετίζονταν με τα υλικά, τις τεχνικές παραγωγής ή τη σχεδιαστική σκοπιμότητα. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι μαθητές ανακάλυψαν ότι ορισμένα βιώσιμα υλικά ήταν δύσκολο να προμηθευτούν ή δεν συμπεριφέρονταν όπως αναμενόταν κατά τη διαδικασία κατασκευής.

Εικόνα 7: Η φοιτήτρια του Dimitar Talev, Simona Tsutsumanova, φοράει το φόρεμά της, φτιαγμένο από πολλά κομμάτια τζιν. Οι φοιτητές στη Βουλγαρία διαπίστωσαν ότι το πιο διαθέσιμο βιώσιμο υλικό ήταν τα μεταχειρισμένα τζιν.



Αυτές οι προκλήσεις ανέδειξαν την πολυπλοκότητα της ανάπτυξης βιώσιμων προϊόντων μόδας και ενίσχυσαν τη σημασία του πειραματισμού και της επαναληπτικής ανάπτυξης. Οι μαθητές ανέφεραν συχνά την ανάγκη να προσαρμόσουν τις αρχικές τους ιδέες ως απάντηση σε τεχνικούς περιορισμούς ή στις ιδιότητες των υλικών.

Ταυτόχρονα, αυτές οι δυσκολίες συχνά θεωρούνταν ευκαιρίες για μάθηση. Οι συμμετέχοντες ανέφεραν ότι απέκτησαν βαθύτερη κατανόηση των συμβιβασμών που συνεπάγεται ο βιώσιμος σχεδιασμός και ανέπτυξαν μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του τρόπου με τον οποίο οι περιβαλλοντικές παράμετροι μπορούν να επηρεάσουν τις σχεδιαστικές αποφάσεις.

6.5. Ο ρόλος της καθοδήγησης στη μαθησιακή διαδικασία

Η καθοδήγηση διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στη στήριξη των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας τους στο Entre-Fashion. Πολλοί συμμετέχοντες τόνισαν την αξία της λήψης ανατροφοδότησης από επαγγελματίες με εμπειρία στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

Οι μέντορες παρείχαν καθοδήγηση σχετικά με τεχνικές πτυχές της ανάπτυξης προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής υλικών, της κατασκευής ενδυμάτων και των παραμέτρων σκοπιμότητας. Η συμβολή τους βοήθησε τους μαθητές να βελτιώσουν τις ιδέες τους και να εντοπίσουν πρακτικές λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης.

Εκτός από τις τεχνικές συμβουλές, οι μέντορες συνέβαλαν επίσης στην ανάπτυξη μιας

ευρύτερης κατανόησης της βιομηχανίας της μόδας. Οι απόψεις τους βοήθησαν τους μαθητές να εξετάσουν πώς η βιωσιμότητα, η δημιουργικότητα και οι προσδοκίες της αγοράς αλληλεπιδρούν σε πραγματικές συνθήκες.

Αυτή η αλληλεπίδραση μεταξύ μαθητών και μεντόρων δημιούργησε ένα δυναμικό μαθησιακό περιβάλλον στο οποίο οι ιδέες μπορούσαν να εξελιχθούν μέσω του διαλόγου και της αναστοχαστικής σκέψης.

6.6. Μαθησιακά αποτελέσματα και ανάπτυξη δεξιοτήτων

Η εμπειρία του Entre-Fashion συνέβαλε στην ανάπτυξη αρκετών βασικών ικανοτήτων στους συμμετέχοντες μαθητές.

Οι συμμετέχοντες ανέφεραν βελτιώσεις σε τομείς όπως η έρευνα και η αξιολόγηση βιώσιμων υλικών, η επίλυση προβλημάτων κατά την ανάπτυξη προϊόντων, η ενσωμάτωση περιβαλλοντικών παραμέτρων στις σχεδιαστικές αποφάσεις και η επικοινωνία εννοιών βιωσιμότητας μέσω της αφήγησης ιστοριών για τα προϊόντα.

Εκτός από τις τεχνικές δεξιότητες, οι μαθητές ανέπτυξαν επίσης μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση στην ικανότητά τους να αντιμετωπίζουν σύνθετες προκλήσεις βιωσιμότητας. Η εμπειρία ενθάρρυνε τους συμμετέχοντες να υιοθετήσουν μια πιο κριτική οπτική όσον αφορά την παραγωγή μόδας και να εξερευνήσουν καινοτόμες προσεγγίσεις για τον υπεύθυνο σχεδιασμό.

Αυτά τα αποτελέσματα καταδεικνύουν το δυναμικό των προσεγγίσεων μάθησης με βάση τα έργα για την υποστήριξη της ανάπτυξης ικανοτήτων που συνάδουν με τις εξελισσόμενες ανάγκες του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

6.7. Βασικά διδάγματα που προκύπτουν από την εμπειρία των μαθητών

Η ανάλυση των προβληματισμών των μαθητών αναδεικνύει διάφορα βασικά διδάγματα που ενδέχεται να είναι σημαντικά για μελλοντικές εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες με επίκεντρο τη βιώσιμη μόδα.

Πρώτον, η εκπαίδευση στη βιωσιμότητα ωφελείται από τον συνδυασμό θεωρητικών γνώσεων με πρακτικό πειραματισμό. Το να δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να δοκιμάζουν ιδέες μέσω της ανάπτυξης προϊόντων συμβάλλει στην εμβάθυνση της κατανόησής τους σχετικά με τις προκλήσεις της βιωσιμότητας.

Δεύτερον, η συνεργασία με μέντορες και φορείς του κλάδου διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της συνάφειας της μαθησιακής εμπειρίας. Η επαγγελματική καθοδήγηση μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να αντιμετωπίσουν τεχνικές προκλήσεις και να κατανοήσουν καλύτερα τις πραγματικές συνθήκες της παραγωγής.

Τέλος, η εμπειρία του Entre-Fashion καταδεικνύει τη σημασία της ενθάρρυνσης της αναστοχαστικής σκέψης καθ' όλη τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Καταγράφοντας τις εμπειρίες τους και μοιράζοντας τις απόψεις τους, οι μαθητές συνεισφέρουν πολύτιμες ιδέες που μπορούν να εμπνεύσουν μελλοντικά εκπαιδευτικά προγράμματα και πρωτοβουλίες.

7. Απόψεις μεντόρων και εκπροσώπων του κλάδου

7.1. Η σημασία της συμμετοχής του κλάδου

Ένας από τους κεντρικούς στόχους του έργου VETRINE είναι η ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ της εκπαίδευσης και του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Η διαδικασία του Entre-Fashion ενσωματώνει, επομένως, επαγγελματίες του κλάδου ως μέντορες, επιτρέποντας στους εκπαιδευόμενους να επωφεληθούν από πρακτικές γνώσεις και πραγματικές προοπτικές κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων τους.

Η συμμετοχή επαγγελματιών του κλάδου συμβάλλει στη γεφύρωση του χάσματος που συχνά υπάρχει μεταξύ της ακαδημαϊκής κατάρτισης και των πραγματικών συνθηκών ανάπτυξης προϊόντων στον τομέα της μόδας. Μέσω των αλληλεπιδράσεων με τους μέντορες, οι εκπαιδευόμενοι αποκτούν καλύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι σχεδιαστικές ιδέες μετατρέπονται σε προϊόντα σε βιομηχανικά περιβάλλοντα.

Η συμμετοχή της βιομηχανίας συμβάλλει επίσης στο να διασφαλιστεί ότι οι συζητήσεις για τη βιωσιμότητα παραμένουν συνδεδεμένες με τους πρακτικούς περιορισμούς και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αλυσίδα αξίας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης. Μέσω της ανταλλαγής της εμπειρίας τους, οι μέντορες παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι αρχές της βιωσιμότητας μπορούν να ενσωματωθούν στις διαδικασίες ανάπτυξης προϊόντων, διατηρώντας παράλληλα τη σκοπιμότητα και τη συνάφεια με την αγορά.

Μία από τις βασικές διαπιστώσεις που προέκυψαν από την εμπειρία του Entre-Fashion είναι ότι η μετάβαση από τη θεωρητική γνώση στην πρακτική εφαρμογή αποτελεί ένα κρίσιμο στάδιο στη μάθηση σχετικά με τη βιωσιμότητα. Οι εκπαιδευόμενοι επέδειξαν έντονο ενδιαφέρον για τις έννοιες της βιωσιμότητας, ιδίως κατά τη διάρκεια της αρχικής φάσης της εκπαίδευσης. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτών των εννοιών σε πραγματικά πλαίσια σχεδιασμού και ανάπτυξης αποδείχθηκε μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις. Καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας, η βιωσιμότητα βιώθηκε ως μια δυναμική και εξελισσόμενη έννοια και όχι ως ένα σταθερό σύνολο κανόνων.

Συγκεκριμένα, η εμπειρία έδειξε ότι οι εκπαιδευόμενοι:

- ❖ **χρειάστηκε να προσαρμόσουν τις αρχικές τους ιδέες λόγω της διαθεσιμότητας υλικών και των τεχνικών περιορισμών·**
- ❖ **ανέπτυξαν μια βαθύτερη κατανόηση της σκοπιμότητας ως βασικού στοιχείου του σχεδιασμού·**
- ❖ **βελτίωσαν την ικανότητά τους να λαμβάνουν τεκμηριωμένες αποφάσεις με βάση τις πραγματικές συνθήκες·**
- ❖ **συμμετείχαν σε επαναληπτικές διαδικασίες, βελτιώνοντας τις ιδέες τους μέσω δοκιμών και ανατροφοδότησης·**
- ❖ **περιορισμούς παραγωγής·**
- ❖ **ανθεκτικότητα και κύκλος ζωής του προϊόντος·**
- ❖ **χρηστικότητα και λειτουργικότητα·**
- ❖ **ευθυγράμμιση με τις πραγματικές συνθήκες·**
- ❖ **επανεξέταση των ιδεών τους·**
- ❖ **να δώσουν προτεραιότητα σε ορισμένες πτυχές της βιωσιμότητας έναντι άλλων.**

Αυτό ενισχύει μια κεντρική αρχή της μεθοδολογίας Entre-Fashion: η μάθηση σχετικά με τη βιωσιμότητα συνδέεται στενά με τη λήψη αποφάσεων υπό πραγματικούς περιορισμούς.

7.2. Ο ρόλος των μεντόρων στη διαδικασία του Entre-Fashion

Οι μέντορες διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην υποστήριξη των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της πορείας τους στο Entre-Fashion, παρέχοντας καθοδήγηση που συμπληρώνει τις θεωρητικές γνώσεις που αποκτήθηκαν μέσω του Προγράμματος Ανάπτυξης Ικανοτήτων.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης, **οι μέντορες υποστηρίζουν τους εκπαιδευόμενους με ποικίλους τρόπους, όπως παρέχοντας ανατροφοδότηση σχετικά με τις σχεδιαστικές ιδέες και τις προτάσεις προϊόντων, συμβουλευοντας για την επιλογή υλικών και θέματα βιωσιμότητας, καθώς και συζητώντας τη σκοπιμότητα των διαδικασιών παραγωγής.** Αυτή η καθοδήγηση βοηθά τους εκπαιδευόμενους να βελτιώσουν τα έργα τους και να προετοιμάσουν πιο εμπεριστατωμένα και ρεαλιστικά τελικά αποτελέσματα.

Οι αλληλεπιδράσεις καθοδήγησης πραγματοποιούνται συνήθως μέσω δομημένων συναντήσεων ή σημείων ελέγχου που οργανώνονται σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας. Αυτές οι στιγμές επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να παρουσιάσουν την πρόδοό τους, να συζητήσουν τις προκλήσεις και να λάβουν στοχευμένη ανατροφοδότηση που καθοδηγεί τα επόμενα βήματα της εργασίας τους. Όταν ενσωματώνεται με συνέπεια, αυτή η δομημένη προσέγγιση υποστηρίζει τη συνεχή μάθηση και ενισχύει τη λήψη αποφάσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάπτυξης του προϊόντος.

Πέρα από την τεχνική υποστήριξη, οι μέντορες διαδραματίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στη σύνδεση της μαθησιακής εμπειρίας με τις πραγματικές πρακτικές του κλάδου.

Η συμμετοχή τους παρέχει στους εκπαιδευόμενους:

- ❖ τεχνική καθοδήγηση σχετικά με το σχεδιασμό και την παραγωγή·
- ❖ ανατροφοδότηση σχετικά με τη σκοπιμότητα και την υλοποίηση·
- ❖ πληροφορίες σχετικά με τις προσδοκίες και τα πρότυπα του κλάδου·
- ❖ υποστήριξη στην πλοήγηση στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων·
- ❖ επικύρωση και βελτίωση ιδεών·
- ❖ εντοπισμός περιορισμών σε πρώιμο στάδιο της διαδικασίας·
- ❖ καθοδήγηση των μαθητών προς πιο ρεαλιστικές και εφικτές λύσεις·
- ❖ ενθάρρυνση της κριτικής σκέψης και της αναστοχαστικής σκέψης·
- ❖ διαχείριση χρόνου·
- ❖ οργάνωση·
- ❖ προληπτική επικοινωνία·
- ❖ ικανότητα σχεδιασμού και δομής των διαδικασιών ανάπτυξης·
- ❖ η δομημένη καθοδήγηση βελτιώνει σημαντικά τα μαθησιακά αποτελέσματα·
- ❖ η συμμετοχή του κλάδου ενισχύει τη συνάφεια της διαδικασίας·
- ❖ η συνεχής αλληλεπίδραση είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική μεταφορά γνώσεων.



Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εταιρών του έργου και επαγγελματιών του κλάδου αποτελεί, επομένως, ένα σημαντικό βήμα προς την οικοδόμηση ενός ισχυρότερου οικοσυστήματος για τη βιώσιμη εκπαίδευση στον τομέα της μόδας.

7.3. Προοπτικές του κλάδου σχετικά με την ανάπτυξη της βιώσιμης μόδας

Η συμμετοχή μεντόρων από τον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης παρέχει στους εκπαιδευόμενους πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνδέονται με την ανάπτυξη της βιώσιμης μόδας.

Οι επαγγελματίες που εργάζονται στον κλάδο συχνά τονίζουν την πολυπλοκότητα της ενσωμάτωσης της βιωσιμότητας στην ανάπτυξη προϊόντων. Ενώ υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον για πιο υπεύθυνες πρακτικές παραγωγής, οι εταιρείες πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη πτυχές όπως η τεχνική σκοπιμότητα, οι περιορισμοί κόστους, η διαθεσιμότητα της εφοδιαστικής αλυσίδας και οι προσδοκίες της αγοράς.

Μέσω της αλληλεπίδρασής τους με τους μαθητές, οι μέντορες υπογραμμίζουν τη σημασία της υιοθέτησης μιας ισορροπημένης προσέγγισης που συνδυάζει την περιβαλλοντική ευθύνη με πρακτικές λύσεις. Η βιωσιμότητα, σε αυτό το πλαίσιο, νοείται όχι μόνο ως αρχή σχεδιασμού, αλλά και ως μια διαδικασία που απαιτεί συνεργασία μεταξύ σχεδιαστών, κατασκευαστών, προμηθευτών και άλλων παραγόντων σε όλη την αλυσίδα αξίας.

Αυτές οι προοπτικές βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν μια πιο ρεαλιστική κατανόηση του τομέα και τους ενθαρρύνουν να διερευνήσουν καινοτόμες λύσεις που μπορούν να συμβάλουν σε πιο βιώσιμα μοντέλα παραγωγής.

7.4. Μαθαίνοντας από τον διάλογο μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας

Η διαδικασία του Entre-Fashion καταδεικνύει την αξία του διαλόγου μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και φορέων της βιομηχανίας. Όταν οι μαθητές αλληλεπιδρούν άμεσα με επαγγελματίες του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας και της μόδας, αποκτούν πρόσβαση σε γνώσεις που συμπληρώνουν την ακαδημαϊκή τους κατάρτιση.

Αυτή η ανταλλαγή ωφελεί και τις δύο πλευρές. Οι μαθητές αποκτούν γνώσεις σχετικά με τις προσδοκίες και τις πρακτικές της βιομηχανίας, ενώ οι επαγγελματίες μπορούν να ασχοληθούν με νέες ιδέες και προοπτικές που προκύπτουν από τις νεότερες γενιές σχεδιαστών.

Τέτοιες αλληλεπιδράσεις μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της καινοτομικής ικανότητας του κλάδου, ενθαρρύνοντας τον πειραματισμό και την εξερεύνηση νέων προσεγγίσεων για τον βιώσιμο σχεδιασμό.

Η εμπειρία αυτή υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της δημιουργίας δομημένων ευκαιριών συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων και οργανισμών του κλάδου, ιδίως σε τομείς όπου οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι προκλήσεις της βιωσιμότητας μετασχηματίζουν ραγδαία τις επαγγελματικές πρακτικές.

7.5. Η συμμετοχή της βιομηχανίας ως κινητήρια δύναμη για τις δεξιότητες του μέλλοντος

Η μετάβαση προς έναν πιο βιώσιμο κλάδο κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης απαιτεί την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και ικανοτήτων. Εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες όπως το έργο VETRINE διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία των μελλοντικών επαγγελματιών για την αντιμετώπιση αυτών των αναδυόμενων προκλήσεων.

Η συμμετοχή του κλάδου συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη αυτού του στόχου, διασφαλίζοντας ότι τα εκπαιδευτικά προγράμματα παραμένουν εναρμονισμένα με τις εξελισσόμενες ανάγκες του τομέα. Οι μέντορες και οι εταιρείες που συμμετέχουν στη διαδικασία του Entre-Fashion συμβάλλουν στον προσδιορισμό των σχετικών ικανοτήτων, των αναδυόμενων τάσεων και των πρακτικών παραμέτρων που πρέπει να ενσωματωθούν στις εκπαιδευτικές δραστηριότητες.

Η συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, εταίρων του έργου και επαγγελματιών του κλάδου αποτελεί, επομένως, ένα σημαντικό βήμα προς την οικοδόμηση ενός ισχυρότερου οικοσυστήματος για τη βιώσιμη εκπαίδευση στη μόδα.

8. Βέλτιστες πρακτικές για τη βιώσιμη εκπαίδευση στη μόδα

8.1. Εισαγωγή

Η εμπειρία που αποκτήθηκε μέσω της εφαρμογής της διαδικασίας Entre-Fashion στο πλαίσιο του έργου VETRINE παρέχει πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η βιωσιμότητα μπορεί να ενσωματωθεί αποτελεσματικά στην εκπαίδευση στον τομέα της μόδας.

Το έργο συνδύασε τη θεωρητική μάθηση, τον πρακτικό πειραματισμό, την καθοδήγηση και τη συνεργασία με φορείς του κλάδου. Αυτή η ολοκληρωμένη προσέγγιση επέτρεψε στους εκπαιδευόμενους να διερευνήσουν τις προκλήσεις της βιωσιμότητας σε ένα δομημένο αλλά και δημιουργικό περιβάλλον.

Η ανάλυση των δραστηριοτήτων του έργου, των εμπειριών των μαθητών και των σχολίων των μεντόρων κατέστησε δυνατή την αναγνώριση αρκετών βέλτιστων πρακτικών που μπορούν να υποστηρίξουν την ανάπτυξη μελλοντικών εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών στον τομέα της βιώσιμης μόδας.

Αυτές οι βέλτιστες πρακτικές μπορούν να αποδειχθούν χρήσιμες για **τους φορείς επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα πανεπιστήμια, τους οργανισμούς του κλάδου και τους φορείς χάραξης πολιτικής** που ενδιαφέρονται για την ενίσχυση των ικανοτήτων στον τομέα της βιωσιμότητας στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

8.2. Συνδυασμός γνώσεων και πρακτικής πειραματικής εργασίας

Ένα από τα βασικά διδάγματα που προκύπτουν από το έργο VETRINE είναι η σημασία του συνδυασμού της θεωρητικής γνώσης με τις πρακτικές μαθησιακές εμπειρίες.

Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ικανοτήτων «Green VETRINE» παρέχει στους εκπαιδευόμενους μια δομημένη εισαγωγή στις έννοιες της βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, των αρχών της κυκλικής οικονομίας και των υπεύθυνων πρακτικών παραγωγής. Ωστόσο, ήταν μέσω της διαδικασίας «Entre-Fashion» που οι εκπαιδευόμενοι μπόρεσαν να μετατρέψουν αυτές τις έννοιες σε συγκεκριμένες αποφάσεις σχεδιασμού και ανάπτυξης προϊόντων.

Ο πρακτικός πειραματισμός επιτρέπει στους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν καλύτερα την πολυπλοκότητα των προκλήσεων της βιωσιμότητας και να διερευνήσουν διαφορετικές λύσεις μέσω δοκιμών και αναστοχασμού. Αυτή η προσέγγιση συμβάλλει στη μετατροπή αφηρημένων εννοιών σε πρακτικές δεξιότητες που μπορούν να εφαρμοστούν σε επαγγελματικά πλαίσια.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που αποσκοπούν στην ενίσχυση των δεξιοτήτων βιωσιμότητας θα πρέπει, επομένως, να εξετάσουν το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης **εμπειριών μάθησης βάσει έργων**, οι οποίες επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να δοκιμάζουν ιδέες και να αναπτύσσουν απτά αποτελέσματα.

8.3. Ενσωμάτωση της βιωσιμότητας σε όλο τον κύκλο ζωής του προϊόντος

Μια άλλη σημαντική βέλτιστη πρακτική που εντοπίστηκε μέσω του έργου είναι η ανάγκη να αντιμετωπιστεί η βιωσιμότητα σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής των προϊόντων μόδας.

Αντί να εστιάζει σε μία μόνο πτυχή, όπως τα υλικά ή η ανακύκλωση, η μεθοδολογία VETRINE ενθαρρύνει τους μαθητές να εξετάζουν πολλαπλές διαστάσεις της βιωσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης της επιλογής υλικών, της ανθεκτικότητας του προϊόντος, των διαδικασιών παραγωγής, των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, καθώς και της χρήσης από τον καταναλωτή και της διάρκειας ζωής του προϊόντος.

Αυτή η ολιστική προοπτική βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν πώς οι αποφάσεις που λαμβάνονται στο στάδιο του σχεδιασμού μπορούν να επηρεάσουν τα περιβαλλοντικά αποτελέσματα καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός ενδύματος.

Ενθαρρύνοντας τους μαθητές να σκέφτονται τη βιωσιμότητα ως ένα **συστημικό ζήτημα**, τα εκπαιδευτικά προγράμματα μπορούν να προετοιμάσουν καλύτερα τους μελλοντικούς επαγγελματίες ώστε να αντιμετωπίσουν τις πολύπλοκες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

8.4. Συνεργασία μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας

Η συμμετοχή επαγγελματιών της βιομηχανίας στη διαδικασία του Entre-Fashion καταδεικνύει την αξία της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

Οι μέντορες παρέχουν στους μαθητές πληροφορίες σχετικά με τις πραγματικές συνθήκες παραγωγής, τους περιορισμούς της εφοδιαστικής αλυσίδας και τις προσδοκίες της αγοράς. Αυτή η προοπτική βοηθά τους μαθητές να κατανοήσουν καλύτερα πώς οι παράγοντες βιωσιμότητας αλληλεπιδρούν με την τεχνική σκοπιμότητα και τους οικονομικούς παράγοντες.

Η συμμετοχή της βιομηχανίας συμβάλλει επίσης στη βελτίωση της συνάφειας των προγραμμάτων κατάρτισης, διασφαλίζοντας ότι οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες παραμένουν συνδεδεμένες με τις εξελισσόμενες ανάγκες του κλάδου.

Η δημιουργία δομημένων ευκαιριών διαλόγου και συνεργασίας μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων και των φορέων της βιομηχανίας μπορεί, επομένως, να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της εκπαίδευσης για τη βιωσιμότητα στον τομέα της μόδας.

8.5. Ενθάρρυνση της αναστοχαστικής σκέψης και της τεκμηρίωσης

Μια άλλη πολύτιμη πτυχή της διαδικασίας του Entre-Fashion ήταν η έμφαση που δόθηκε στην αναστοχασμό και την τεκμηρίωση της μαθησιακής εμπειρίας.

Οι μαθητές ενθαρρύνθηκαν να τεκμηριώσουν την πρόοδό τους και να μοιραστούν τις σκέψεις τους σχετικά με τις σχεδιαστικές τους αποφάσεις, τις προκλήσεις που αντιμετώπισαν και τα διδάγματα που αποκόμισαν κατά τη διάρκεια της ανάπτυξης των έργων τους.

Αυτή η διαδικασία αναστοχασμού βοηθά τους συμμετέχοντες να εμβαθύνουν την κατανόησή τους σχετικά με τις έννοιες της βιωσιμότητας και ενθαρρύνει την κριτική σκέψη σχετικά με τις επιλογές σχεδιασμού και παραγωγής που κάνουν.

Για τους εκπαιδευτικούς και τους εταίρους του έργου, η τεκμηρίωση των εμπειριών των μαθητών παρέχει πολύτιμες πληροφορίες που μπορούν να καθοδηγήσουν τον σχεδιασμό μελλοντικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Η ενθάρρυνση των μαθητών να αναστοχάζονται πάνω στη δουλειά τους και να τεκμηριώνουν το μαθησιακό τους ταξίδι μπορεί να συμβάλει, επομένως, σε μια πλουσιότερη και πιο ουσιαστική εκπαιδευτική εμπειρία.

8.6. Η αξία της καθοδήγησης και της μάθησης από ομοτίμους

Η συνιστώσα της καθοδήγησης στη διαδικασία του Entre-Fashion υπογραμμίζει επίσης τη σημασία των συνεργατικών μαθησιακών περιβαλλόντων.

Μέσω των αλληλεπιδράσεων με τους μέντορες και τους άλλους συμμετέχοντες, οι εκπαιδευόμενοι είχαν την ευκαιρία να ανταλλάξουν ιδέες, να λάβουν ανατροφοδότηση και να διερευνήσουν εναλλακτικές προσεγγίσεις στον βιώσιμο σχεδιασμό.

Η μάθηση από ομοτίμους και η καθοδήγηση μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην ενίσχυση της δημιουργικότητας και της επίλυσης προβλημάτων. Αυτές οι αλληλεπιδράσεις ενθαρρύνουν τους μαθητές να αμφισβητούν τις παραδοχές, να εξετάζουν διαφορετικές οπτικές γωνίες και να βελτιώνουν τις ιδέες τους μέσω του διαλόγου.

Οι εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες που ενσωματώνουν στοιχεία καθοδήγησης και συνεργατικής μάθησης μπορούν, επομένως, να δημιουργήσουν πιο δυναμικές και ελκυστικές μαθησιακές εμπειρίες.

8.7. Δημιουργία μαθησιακών εμπειριών με συνάφεια με τον πραγματικό κόσμο

Τέλος, η διαδικασία του Entre-Fashion καταδεικνύει την αξία της δημιουργίας εκπαιδευτικών εμπειριών που προσομοιώνουν επαγγελματικά πλαίσια του πραγματικού κόσμου.

Προσκαλώντας τους μαθητές να αναπτύξουν ιδέες για ενδύματα, να αλληλεπιδράσουν με μέντορες και να παρουσιάσουν τα έργα τους σε ένα ευρύτερο κοινό, η πρωτοβουλία ενθαρρύνει τους συμμετέχοντες να ασχοληθούν με το είδος των προκλήσεων που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν στη μελλοντική επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

Αυτή η προσέγγιση βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν όχι μόνο τεχνικές ικανότητες, αλλά και δεξιότητες που σχετίζονται με την επικοινωνία, τη συνεργασία και την επίλυση προβλημάτων. Η δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων που αντικατοπτρίζουν τις συνθήκες του πραγματικού κόσμου μπορεί, επομένως, να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην προετοιμασία των μελλοντικών επαγγελματιών για τον ταχέως εξελισσόμενο τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

9. Συμπεράσματα και μελλοντικές προοπτικές

9.1. Κύρια αποτελέσματα της μαθησιακής εμπειρίας VETRINE

Η υλοποίηση του **προγράμματος ανάπτυξης ικανοτήτων Green VETRINE και της διαδικασίας Entre-Fashion** κατέδειξε το ισχυρό δυναμικό των ολοκληρωμένων μαθησιακών προσεγγίσεων για την υποστήριξη της ανάπτυξης δεξιοτήτων βιωσιμότητας στον τομέα της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

Συνδυάζοντας θεωρητικές γνώσεις, πρακτική πειραματιστική εργασία, καθοδήγηση και συνεργασία με φορείς του κλάδου στο πλαίσιο μιας δομημένης μαθησιακής διαδικασίας, το έργο VETRINE δημιούργησε ένα περιβάλλον στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι μπορούσαν να ασχοληθούν με τη βιωσιμότητα με ολιστικό και εφαρμοσμένο τρόπο.

Καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, οι συμμετέχοντες εξερεύνησαν τη βιωσιμότητα όχι ως μια αφηρημένη έννοια, αλλά ως ένα σύνολο πρακτικών παραμέτρων που επηρεάζουν τις επιλογές υλικών, το σχεδιασμό των προϊόντων, τη σκοπιμότητα της παραγωγής και τη θέση στην αγορά. Αυτή η προσέγγιση επέτρεψε στους εκπαιδευόμενους να αναπτύξουν μια πιο ρεαλιστική και λειτουργική κατανόηση της ανάπτυξης βιώσιμης μόδας.

Οι μαθησιακές εμπειρίες που καταγράφονται στο παρόν εγχειρίδιο καταδεικνύουν πώς οι δομημένες και βασισμένες στην πρακτική εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες μπορούν να υποστηρίξουν την προετοιμασία μελλοντικών επαγγελματιών ικανών να αντιμετωπίσουν τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

9.2. Συνεισφορές στην εκπαίδευση για τη βιώσιμη μόδα

Η εμπειρία που αποκτήθηκε μέσω του έργου VETRINE συμβάλλει στη συνεχιζόμενη συζήτηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η βιωσιμότητα μπορεί να ενσωματωθεί πιο

αποτελεσματικά στην εκπαίδευση στον τομέα της μόδας.

Εικόνα 8: Βασικές εκπαιδευτικές αρχές



Αυτά τα στοιχεία αποτελούν τη βάση της μεθοδολογίας που παρουσιάζεται στο παρόν εγχειρίδιο και μπορούν να χρησιμεύσουν ως σημείο αναφοράς για εκπαιδευτικά ιδρύματα και οργανισμούς που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν παρόμοιες πρωτοβουλίες.

Η εμπειρία του VETRINE υπογραμμίζει επίσης τη σημασία της διεπιστημονικής συνεργασίας για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της βιωσιμότητας, φέρνοντας σε επαφή εκπαιδευτικούς, μαθητές και φορείς του κλάδου, με σκοπό την εξερεύνηση νέων προσεγγίσεων για την υπεύθυνη ανάπτυξη της μόδας.

9.3. Ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας

Μία από τις σημαντικότερες πτυχές της προσέγγισης του VETRINE είναι η ισχυρή σύνδεση που δημιουργήθηκε μεταξύ των φορέων εκπαίδευσης και της βιομηχανίας κλωστοϋφαντουργίας και ένδυσης.

Η συμμετοχή μεντόρων και οργανισμών που συνδέονται με την αγορά συνέβαλε στο να παραμείνει η μαθησιακή εμπειρία συνδεδεμένη με τις πραγματικές συνθήκες της παραγωγής και της ανάπτυξης προϊόντων. Αυτή η συνεργασία επέτρεψε στους μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τις πρακτικές του κλάδου, ενώ παράλληλα ενθάρρυνε τον διάλογο μεταξύ επαγγελματιών και ανερχόμενων σχεδιαστών.

Η ενίσχυση αυτών των συνδέσεων μεταξύ εκπαίδευσης και βιομηχανίας θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την προετοιμασία των μελλοντικών επαγγελματιών για το ταχέως εξελισσόμενο τοπίο του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα που προωθούν μια τέτοια συνεργασία μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη στήριξη της καινοτομίας, της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας εντός του κλάδου.

9.4. Μελλοντικές προοπτικές και τελικές σκέψεις

Με βάση την εμπειρία που αποκτήθηκε μέσω του έργου VETRINE, **οι ακόλουθες συστάσεις μπορούν να υποστηρίξουν την αποτελεσματική υλοποίηση πρωτοβουλιών μάθησης με προσανατολισμό στη βιωσιμότητα:**

Καθοδήγηση

- ❖ καθορισμός δομημένων σημείων ελέγχου καθοδήγησης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας·
- ❖ αντιστοίχιση των μεντόρων με τη σχετική εμπειρογνωμοσύνη στα έργα των μαθητών·
- ❖ εξασφάλιση τακτικής και συνεχούς αλληλεπίδρασης μεταξύ μεντόρων και μαθητών·

Ενσωμάτωση της αειφορίας

- ❖ να απαιτείται από τους εκπαιδευόμενους να αιτιολογούν τις αποφάσεις που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα·
- ❖ να προωθούν τη σκέψη με βάση τον κύκλο ζωής και τις συστημικές προσεγγίσεις·
- ❖ ενθάρρυνση της προσαρμογής με βάση πραγματικούς περιορισμούς·
- ❖ υποστήριξη της εξερεύνησης υλικών, της επαναχρησιμοποίησης και εναλλακτικών λύσεων.

Μαθησιακή προσέγγιση

- ❖ να δίνεται προτεραιότητα στη βιωματική και εμπειρική μάθηση·
- ❖ ενθάρρυνση της επαναληπτικής ανάπτυξης και του επανασχεδιασμού που υποστηρίζουν τον αναστοχασμό·
- ❖ ενσωματώνει την ανάπτυξη τόσο τεχνικών όσο και διατομεακών δεξιοτήτων.

Παρακολούθηση και συντονισμός

- ❖ καθιέρωση τακτικών συναντήσεων παρακολούθησης για την υποστήριξη της προόδου·
- ❖ να τεκμηριώνει τις διαδικασίες ανάπτυξης και τις βασικές αποφάσεις·
- ❖ να χρησιμοποιείται η παρακολούθηση ως παιδαγωγικό εργαλείο, όχι μόνο για σκοπούς αναφοράς.

Οι εμπειρίες που παρουσιάζονται στο παρόν εγχειρίδιο καταδεικνύουν ότι η εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα στον τομέα της μόδας ωφελείται από προσεγγίσεις που συνδυάζουν τη δημιουργικότητα, τις τεχνικές γνώσεις και την εμπλοκή με τον πραγματικό κόσμο. Μέσω της συνεργασίας μεταξύ μαθητών, εκπαιδευτικών, μεντόρων και οργανισμών του κλάδου, το έργο VETRINE έχει δημιουργήσει ένα πλαίσιο μάθησης που ενθαρρύνει τον πειραματισμό, την κριτική σκέψη και τις υπεύθυνες πρακτικές σχεδιασμού. Καθώς ο τομέας της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης συνεχίζει να υφίσταται βαθιές μεταμορφώσεις, πρωτοβουλίες όπως το VETRINE υπογραμμίζουν τη σημασία της εξόπλισης των μελλοντικών επαγγελματιών με τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις προοπτικές που απαιτούνται για να συμβάλουν σε ένα πιο βιώσιμο σύστημα μόδας.

10. Πρακτικές οδηγίες και συστάσεις για μελλοντικές εφαρμογές

Προετοιμασία των ιδρυμάτων

Η επιτυχής εφαρμογή της μεθοδολογίας Entre-Fashion απαιτεί σαφή οργανωτικό σχεδιασμό και συντονισμό μεταξύ των εκπαιδευτικών στόχων, των χρονοδιαγραμμάτων υλοποίησης και των διαθέσιμων δομών υποστήριξης. Τα ιδρύματα ενθαρρύνονται να καθορίσουν ρεαλιστικά χρονοδιαγράμματα, να αφιερώσουν χρόνο για αλληλεπιδράσεις καθοδήγησης και να δημιουργήσουν συνδέσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς του κλάδου πριν από την έναρξη της διαδικασίας.

Προετοιμασία των μαθητών

Οι συμμετέχοντες θα πρέπει να λάβουν μια εισαγωγή στις αρχές της βιωσιμότητας και στους στόχους της μεθοδολογίας πριν ξεκινήσουν το ταξίδι της ανάπτυξης. Η σαφής επικοινωνία των προσδοκιών σχετικά με τον φόρτο εργασίας, τα χρονοδιαγράμματα και τα επίπεδα συμμετοχής μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της εμπλοκής των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Υποστήριξη του πειραματισμού και της αναστοχαστικής σκέψης

Η εμπειρία της υλοποίησης κατέδειξε τη σημασία της δημιουργίας μαθησιακών περιβαλλόντων που ενθαρρύνουν τον πειραματισμό, την κριτική σκέψη και την επαναληπτική ανάπτυξη. **Οι εκπαιδευόμενοι επωφελούνται από τις ευκαιρίες που τους δίνονται να δοκιμάσουν ιδέες, να αναστοχαστούν πάνω στις προκλήσεις και να προσαρμόσουν τις ιδέες τους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του έργου.**

Καθοδήγηση για τους μέντορες

Οι μέντορες διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στη στήριξη της ανάπτυξης των μαθητών καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Αντί να επιβάλλουν λύσεις, **οι μέντορες θα πρέπει να ενθαρρύνουν την κριτική σκέψη, τον πειραματισμό και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.** Η εποικοδομητική και συνεχής ανατροφοδότηση μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές να επιτύχουν καλύτερα την ισορροπία μεταξύ δημιουργικότητας, βιωσιμότητας και τεχνικής σκοπιμότητας.

Κατευθυντήριες οδηγίες για εκπαιδευτικούς και εκπαιδευτές

Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονται να συνδυάζουν θεωρητικές έννοιες βιωσιμότητας με πρακτικές και βασισμένες σε έργα μαθησιακές δραστηριότητες. Η εμπειρία από την εφαρμογή ανέδειξε την αξία των προσεγγίσεων βιωματικής μάθησης που επιτρέπουν στους μαθητές να εφαρμόζουν τις αρχές της βιωσιμότητας σε πραγματικά σενάρια ανάπτυξης.

Κατευθυντήριες οδηγίες για παρόχους και ιδρύματα ΕΕΚ

Τα ιδρύματα που υλοποιούν παρόμοιες πρωτοβουλίες ενθαρρύνονται να **αναπτύξουν στενή**

συνεργασία με τους φορείς του κλάδου και να δημιουργήσουν ευέλικτες δομές υλοποίησης, ικανές να προσαρμοστούν στις τοπικές εκπαιδευτικές πραγματικότητες. **Η μακροπρόθεσμη ενσωμάτωση μεθοδολογιών προσανατολισμένων στη βιωσιμότητα** μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση των μελλοντικών ικανοτήτων στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης της περιοχής « ».

Δυνατότητες αναπαραγωγής και μελλοντικές εφαρμογές

Η εφαρμογή της μεθοδολογίας Entre-Fashion κατέδειξε ισχυρή προσαρμοστικότητα σε διαφορετικά εκπαιδευτικά και θεσμικά περιβάλλοντα. Ως εκ τούτου, η μεθοδολογία μπορεί να αναπαραχθεί ή να προσαρμοστεί από φορείς ΕΕΚ, ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, πρωτοβουλίες με επίκεντρο τη βιωσιμότητα, προγράμματα επιχειρηματικότητας στον τομέα της μόδας και κόμβους καινοτομίας.

Η εμπειρία αυτή ανέδειξε επίσης τις **δυνατότητες υβριδικών και διεπιστημονικών μαθησιακών προσεγγίσεων που συνδυάζουν την εκπαίδευση για τη βιωσιμότητα, την καθοδήγηση, τον πειραματισμό και τη συμμετοχή της βιομηχανίας.**

Η ευελιξία της μεθοδολογίας επιτρέπει στους μελλοντικούς χρήστες να προσαρμόσουν το πλαίσιο ανάλογα με τις τοπικές συνθήκες, τα προφίλ των μαθητών και τις θεσμικές δυνατότητες.

Συνδυάζοντας τη μάθηση με προσανατολισμό στη βιωσιμότητα με την πρακτική ανάπτυξη προϊόντων και τις διαδικασίες αναστοχασμού, **η μεθοδολογία Entre-Fashion συμβάλλει στην προετοιμασία μελλοντικών επαγγελματιών ικανών να ανταποκριθούν στις εξελισσόμενες περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις του κλάδου της κλωστοϋφαντουργίας και της ένδυσης.**